

LEGNICKIE WIADOMOŚCI DIECEZJALNE

**Rok XXXII
styczeń – luty – marzec
Nr 1 (124)**

ISSN 1640-4092

Legnica 2023

I. AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

1.

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA NA ŚWIATOWY DZIEŃ MISYJNY 2023 ROKU

PAŁAJĄCE SERCA, STOPY W DRODZE (POR. ŁK 24,13-35)

Drodzy bracia i siostry!

Na tegoroczny Światowy Dzień Misyjny wybrałem temat inspirowany relacją uczniów z Emaus, z Ewangelii św. Łukasza (por. Łk 24,13-35): „Pałające serca, stopy w drodze”. Owi dwaj uczniowie byli zdezorientowani i rozczarowani, ale spotkanie z Chrystusem w słowie i w łamanym chlebie rozpało w nich entuzjazm, by wyruszyć ponownie do Jerozolimy i głosić, że Pan prawdziwie zmartwychwstał. W opowiadaniu ewangelicznym przemianę uczniów pojmujemy za pomocą kilku uderzających obrazów: pałające serca z powodu Pism wyjaśnianych przez Jezusa, oczy otwarte na rozpoznanie Go i, jako punkt kulminacyjny, stopy w drodze. Zastanawiając się nad tymi trzema aspektami, które wyznaczają drogę uczniów-misjonarzy, możemy odnowić naszą gorliwość na rzecz ewangelizacji w dzisiejszym świecie.

1. Pałające serca, „kiedy Pisma nam wyjaśniał”. Słowo Boże oświeca i przekształca serce w misji. W drodze z Jerozolimy do Emaus serca dwóch uczniów były smutne – co było widać z ich twarzy – z powodu śmierci Jezusa, w którego uwierzyli (por. w. 17). Wobec porażki ukrzyżowanego Mistrza zawałała się ich nadzieja, że jest On Mesjaszem (por. w. 21).

A oto „gdy tak rozmawiali i rozprawiali z sobą, sam Jezus przybliżył się i szedł z nimi” (w. 15). Jak na początku powołania uczniów, także teraz, w chwili ich zagubienia, Pan podejmuje inicjatywę, by zbliżyć się do

swoich i iść obok nich. W swoim wielkim miłosierdziu nigdy nie przestaje być z nami, pomimo naszych wad, wątpliwości, słabości, pomimo tego, że smutek i pesymizm powodują, iż stajemy się „nierozumni i leniwi w sercu!” (w. 25), ludźmi małej wiary.

Dziś, podobnie jak wówczas, Zmartwychwstały Pan jest blisko swoich uczniów-misjonarzy i idzie obok nich, zwłaszcza wtedy, gdy czują się zagubieni, zniechęceni, załęknieni w obliczu tajemnicy nieprawości, która ich otacza i chce przygnębić. Dlatego „nie pozwólmy się okraść z nadziei!” (adhort. apost. *Evangelii gaudium*, 86). Pan jest większy od naszych problemów, zwłaszcza gdy napotykamy je w głoszeniu świata Ewangelii, bo ta misja jest przecież Jego, a my jesteśmy tylko Jego pokornymi współpracownikami, „sługami nieużytecznymi” (por. Łk 17,10).

Wyrażam moją bliskość w Chrystusie ze wszystkim misjonarzami i misjonarkami na świecie, zwłaszcza tymi, którzy przeżywają trudne chwile: Zmartwychwstały Pan, drodzy przyjaciele, jest zawsze z wami i widzi waszą ofiarność i wasze poświęcenie dla misji ewangelizacji w dalekich miejscach. Nie każdy dzień życia jest pełen słońca, ale pamiętajmy zawsze o słowach Pana Jezusa, skierowanych do przyjaciół przed Jego męką: „na świecie doznacie ucisku, ale miejcie odwagę: Jam zwyciężył świat” (J 16,33).

Po wysłuchaniu dwóch uczniów na drodze do Emaus, zmartwychwstały Jezus „zaczynając od Mojżesza poprzez wszystkich proroków wykładał im, co we wszystkich Pismach odnosiło się do Niego” (Łk 24,27). A serca uczniów rozpałały się, bo w końcu zwierzyli się sobie nawzajem: „Czy serce nie pałało w nas, kiedy rozmawiał z nami w drodze i Pisma nam wyjaśniał?” (w. 32). Bo Jezus jest żywym Słowem, które jako jedyne może rozpałać serce, oświecić je i przemienić.

W ten sposób lepiej rozumiemy stwierdzenie św. Hieronima: „Nieznajomość Pisma Świętego jest nieznajomością Chrystusa” (In Is., Prolog). „Bez Pana, który nas wprowadza, niemożliwe jest zrozumienie głębokości Pisma Świętego. To działa również w drugą stronę: bez Pisma Świętego, wydarzenia z misji Jezusa oraz Jego Kościoła w świecie, są niemożliwe do odczytania” (list apost. *Motu proprio, Aperuit illis*, 1). Zatem znajomość Pisma Świętego jest ważna dla życia chrześcijanina, a jeszcze bardziej dla głoszenia Chrystusa i Jego Ewangelii. W przeciwnym razie

cóż przekazuje się innym, jeśli nie własne pomysły i plany? I czy zimne serce może kiedykolwiek rozpaść serca innych?

Pozwólmy zatem, aby zawsze towarzyszył nam zmartwychwstały Pan, który wyjaśnia nam sens Pisma Świętego. Pozwólmy, by On rozpałił nasze serca, oświecił nas i przemienił, abyśmy mogli głosić światu Jego tajemnicę zbawienia z mocą i mądrością, które pochodzą od Jego Ducha.

2. Oczy, które „otworzyły się i rozpoznały Go” przy łamaniu chleba. Jezus obecny w Eucharystii jest szczytem i źródłem misji. Serca pałające z powodu słowa Bożego sprawiły, że uczniowie z Emaus poprosili tajemniczego Wędrowca, aby pozostał z nimi, gdy wieczór już zapadał. A gdy zasiedli do stołu, otworzyły się im oczy i rozpoznali Go, kiedy połamał chleb. Decydującym elementem, który otwiera oczy uczniom, jest sekwencja czynności wykonywanych przez Jezusa: wzięcie chleba, pobłogosławienie go, połamanie i podanie im. Są to zwykłe gesty żydowskiego pana domu, ale wykonane przez Jezusa Chrystusa z łaską Ducha Świętego odnawiają dla dwóch współbiesiadników znak rozmnożenia chlebów, a zwłaszcza znak Eucharystii, sakramentu ofiary krzyżowej. Ale w chwili, gdy rozpoznają Jezusa w Tym, który łamie chleb, „On zniknął im z oczu” (Łk 24,31). Ten fakt pozwala nam zrozumieć istotną rzeczywistość naszej wiary: Chrystus, który łamie chleb, staje się teraz Chlebem łamanym, dzielonym z uczniami, a potem przez nich spożywanym. Stał się niewidzialny, ponieważ teraz wstąpił w serca uczniów, aby jeszcze bardziej je rozpać, skłaniając ich do ponownego bezzwłocznego wyruszenia, aby przekazać wszystkim wyjątkowe doświadczenie spotkania ze Zmartwychwstałym! Zmartwychwstały Chrystus jest więc Tym, który łamie chleb, a jednocześnie jest Chlebem łamanym dla nas. Zatem każdy uczeń-misjonarz jest powołany, aby stać się jak Jezus i w Nim, dzięki działaniu Ducha Świętego, tym, który łamie chleb i tym, który jest chlebem dla świata.

W związku z tym należy pamiętać, że zwykłe łamanie chleba materialnego z głodnymi w imię Chrystusa jest już chrześcijańskim aktem misyjnym. Tym bardziej łamanie Chleba eucharystycznego, którym jest sam Chrystus, jest działaniem misyjnym *par excellence*, ponieważ Eucharystia jest źródłem i szczytem życia i misji Kościoła.

Papież Benedykt XVI przypomniał nam: „Nie możemy zatrzymać dla siebie miłości, którą celebруем w tym sakramencie [Eucharystii]. Domaga się ona ze swej natury, by była przekazana wszystkim. To, czego świat potrzebuje, to miłość Boga, spotkanie z Chrystusem i wiara w Niego. Dlatego Eucharystia nie tylko jest źródłem i szczytem życia Kościoła, ale również jego misji: «Kościół autentycznie eucharystyczny jest Kościołem misyjnym»” (adhort. apost. *Sacramentum caritatis*, 84).

Aby przynosić owoce, musimy trwać zjednoczeni z Nim (por. J 15,4-9). A to zjednoczenie dokonuje się przez codzienną modlitwę, zwłaszcza w adoracji, w milczącym trwaniu w obecności Pana, który pozostaje z nami w Eucharystii. Pielęgnując z miłością tę komunię z Chrystusem, uczeń-misjonarz może stać się mistykiem w działaniu. Niech nasze serce zawsze tęskni za towarzystwem Jezusa, szepcząc żarliwą prośbę dwóch uczniów z Emaus, zwłaszcza gdy nadchodzi wieczór: „Zostań z nami, Panie!” (por. Łk 24,29).

3. Stopy w drodze – z radością opowiadania o Zmartwychwstałym Chrystusie. Wieczna młodość Kościoła, który zawsze wychodzi. Uczniowie otworzywszy oczy, rozpoznając Jezusa po „łamaniu chleba”, „w tej samej godzinie wybrali się i wrócili do Jerozolimy” (por. Łk 24,33). To pójście z pośpiechem, by podzielić się z innymi radością ze spotkania z Panem, pokazuje, że „radość Ewangelii napełnia serce oraz całe życie tych, którzy spotykają się z Jezusem. Ci, którzy pozwalają, żeby ich zbawił, zostają wyzwoleni od grzechu, od smutku, od wewnętrznej pustki, od izolacji. Z Jezusem Chrystusem rodzi się zawsze i odradza radość” (adhort. apost. *Evangellii gaudium*, 1). Nie można prawdziwie spotkać Jezusa Zmartwychwstałego, nie będąc rozpalonym pragnieniem opowiedzenia tego wszystkim. Dlatego pierwszym i głównym bogactwem misji są ci, którzy rozpoznali Chrystusa Zmartwychwstałego w Piśmie Świętym i w Eucharystii i którzy noszą w sercu Jego ogień, a w swoim spojrzeniu Jego światło. Mogą oni dać świadectwo życia, które nigdy nie umiera, nawet w najtrudniejszych sytuacjach i najbardziej mrocznych chwilach.

Obraz „stóp w drodze” przypomina nam raz jeszcze o odwiecznej aktualności *missio ad gentes*, misji powierzonej Kościołowi przez Zmartwychwstałego Pana, aby ewangelizować każdego człowieka i każdy lud aż po krańce ziemi. Dziś, bardziej niż kiedykolwiek, ludzkość zraniona

wielkimi niesprawiedliwościami, podziałami i wojnami potrzebuje Dobrej Nowiny o pokoju i zbawieniu w Chrystusie. Dlatego korzystam z okazji, by powtórzyć, że „wszyscy mają prawo przyjąć Ewangelię. Chrześcijanie mają obowiązek głoszenia jej, nie wykluczając nikogo, nie jak ktoś, kto narzuca nowy obowiązek, ale jak ktoś, kto dzieli się radością, ukazuje piękny horyzont, ofiaruje upragnioną ucztę” (tamże, 14). Nawrócenie misyjne pozostaje głównym celem, jaki musimy sobie postawić jako jednostki i jako wspólnota, ponieważ „działalność misyjna stanowi wzorzec każdego dzieła Kościoła” (tamże, 15).

Jak stwierdza apostoł Paweł, miłość Chrystusa porywa nas i przynagla (por. 2 Kor 5,14).

Chodzi tu o podwójną miłość: miłość Chrystusa do nas, która pociąga, inspiruje i wzbudza naszą miłość do Niego. I właśnie ta miłość sprawia, że Kościół wychodzący ku światu jest wiecznie młody, a wszyscy jego członkowie mają misję głoszenia Ewangelii Chrystusa, przekonani, że „za wszystkich umarł po to, aby ci, co żyją, już nie żyli dla siebie, lecz dla Tego, który za nich umarł i zmartwychwstał” (w. 15). Każdy może wnieść swój wkład w ten ruch misyjny: modlitwą i działaniem, ofiarami pieniężnymi i cierpieniem, własnym świadectwem. Papieskie Dzieła Misyjne są uprzywilejowanym narzędziem sprzyjającym tej współpracy misyjnej na płaszczyźnie duchowej i materialnej. Dlatego zbiórka ofiar z okazji Światowego Dnia Misyjnego jest przeznaczona na Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary.

Pilność działań misyjnych Kościoła w sposób naturalny zakłada coraz ściślejszą współpracę misyjną wszystkich jego członków na każdym szczeblu. Jest to zasadniczy cel procesu synodalnego, dokonywanego przez Kościół ze słowami kluczowymi: komunია, uczestnictwo, misja. Taki proces nie jest z pewnością zamykaniem się Kościoła w sobie; nie jest procesem powszechnego sondażu, aby zdecydować, jak w parlamencie, w co należy wierzyć i co należy praktykować lub nie, zgodnie z ludzkimi preferencjami. Jest to raczej wyruszenie w drogę jak uczniowie z Emaus, słuchając Zmartwychwstałego Pana, który zawsze przychodzi między nas, aby wyjaśnić nam sens Pisma Świętego i połączyć dla nas Chleb, abyśmy z mocą Ducha Świętego mogli pełnić Jego misję w świecie.

Tak jak owi dwaj uczniowie opowiadali innym o tym, co wydarzyło się w drodze (por. Łk 24,35), tak i nasze głoszenie będzie radosnym opowiadaniem o Chrystusie Panu, o Jego życiu, męce, śmierci i zmartwychwstaniu, o cudach, jakie Jego miłość uczyniła w naszym życiu.

Zatem i my wyruszamy na nowo, oświeceni spotkaniem ze Zmartwychwstałym i ożywieni Jego Duchem. Wyruszamy z płonącymi sercami, otwartymi oczami, stopami w drodze, aby rozpaść inne serca słowem Bożym, otworzyć inne oczy na Jezusa w Eucharystii i zaprosić wszystkich do wspólnego kroczenia drogą pokoju i zbawienia, które Bóg w Chrystusie dał ludzkości.

Święta Maryjo, Matko drogi, Matko uczniów-misjonarzy Chrystusa i Królowo misji, módl się za nami!

Franciszek

Rzym, u św. Jan na Lateranie, 6 stycznia 2023 r., w Uroczystość Objawienia Pańskiego.

Źródło: <https://episkopat.pl/oredzie-papieza-franciszka-na-swiatowy-dzien-misyjny-22-pazdziernika/>

2.

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA NA 31. ŚWIATOWY DZIEŃ CHOREGO 2023 ROKU

„MIEJ O NIM STARANIE”

WSPÓŁCZUCIE JAKO SYNODALNA REALIZACJA UZDROWIENIA

Drodzy bracia i siostry!

Choroba jest częścią naszego ludzkiego doświadczenia. Może jednak stać się czymś nieludzkim, jeśli jest przeżywana w izolacji i opuszczeniu, jeśli nie towarzyszy jej troska i współczucie. Gdy podążamy naprzód wspólnie, czymś normalnym jest to, że ktoś może poczuć się źle, że będzie musiał się zatrzymać z powodu zmęczenia lub jakiegoś zdarzenia po drodze. To właśnie wówczas, w tych chwilach, widać, jak idziemy:

czy jest to rzeczywiście podążanie razem, czy też idziemy tą samą drogą, ale każdy na własną rękę, dbając o swoje interesy i pozwalając, aby inni „dali sobie radę”. Dlatego w ten 31. Światowy Dzień Chorego, w trakcie trwającego procesu synodalnego, zapraszam was do refleksji nad tym, że właśnie poprzez doświadczenie słabości i choroby możemy nauczyć się podążać razem zgodnie ze stylem Boga, który jest bliskością, współczuciem i czułością.

W Księdze Proroka Ezechiela, w wielkiej wyroczni, która stanowi jeden z głównych punktów całego Objawienia, Pan mówi w następujący sposób: „Ja sam będę pasł moje owce i Ja sam będę je układał na legowisko – wyrocznia Pana Boga. Zagubioną odszukam, zabłąkaną sprowadzę z powrotem, skaleczoną opatrzę, chorą umocnię, [...] będę pasł sprawiedliwie” (34,15-16). Doświadczenie zagubienia, choroby i słabości stanowi oczywiście część naszej drogi: nie wykluczają nas z Ludu Bożego, przeciwnie, wprowadzają nas w centrum uwagi Pana, który jest Ojcem i nie chce stracić po drodze nawet jednego ze swoich dzieci. Chodzi więc o to, by uczyć się od Niego, aby naprawdę być wspólnotą, która podąży razem, zdolną do tego, by nie dać się zarazić kulturą odrzucenia.

Jak wiecie, encyklika *Fratelli tutti* proponuje zaktualizowane odczytanie przypowieści o dobrym Samarytaninie. Wybrałem ją jako element kluczowy, jako punkt zwrotny, aby móc wyjść z „cienia zamkniętego świata” i „myśleć o stwarzaniu świata otwartego” (por. nr 56). Istnieje bowiem głębokie powiązanie między tą przypowieścią Jezusa a wieloma sposobami, jakimi neguje się dzisiaj braterstwo. W szczególności fakt, że osoba pobita i okradziona zostaje porzucona przy drodze, ukazuje stan, w którym pozostawiono zbyt wielu naszych braci i siostr w chwili, gdy najbardziej potrzebują pomocy. Nie jest łatwo odróżnić, które ataki na życie i jego godność wynikają z przyczyn naturalnych, a które są spowodowane niesprawiedliwością i przemocą. Istotnie, poziom nierówności i dominacja interesów wąskiego grona osób dotyka obecnie każdego środowiska ludzkiego w takim stopniu, że trudno uznać jakiegokolwiek doświadczenie za „naturalne”. Wszelkie cierpienie odbywa się w „kulturze” i pośród jej sprzeczności.

Ważne jest tu jednak rozpoznanie stanu samotności, opuszczenia. Chodzi o okrucieństwo, które można przezwyciężyć wcześniej niż jakąkolwiek inną niesprawiedliwość, ponieważ – jak opowiada przypowieść –

do jego wyeliminowania wystarczy chwila uwagi, wewnętrzny ruch współczucia. Dwóch przechodniów, uważanych za osoby religijne, widzi rannego i nie zatrzymuje się. Jednak trzecia, Samarytanin będący obiektem pogardy, jest poruszona współczuciem i zajmuje się tym nieznanym przy drodze, traktując go jak brata. Czyniąc to, nawet o tym nie myśląc, zmienia stan rzeczy, stwarza świat bardziej braterski.

Bracia, siostry, nigdy nie jesteśmy gotowi na chorobę. A często nawet do przyznawania się, że jesteśmy coraz starsi. Boimy się bezbronności, a wszechobecna kultura rynkowa popycha nas do tego, by jej zaprzeczać. Dla kruchości nie ma miejsca. A zło, wdzierając się w nasze życie i atakując nas, powala nas nieprzytomnych na ziemię. Może się więc zdarzyć, że inni nas opuszczą albo że wydaje nam się, iż musimy ich porzucić, aby nie czuć wobec nich ciężaru. Tak zaczyna się samotność i zatruwa nas gorzkie poczucie niesprawiedliwości, dla której nawet niebo zdaje się zamykać. Rzeczywiście, trudno nam trwać w pokoju z Bogiem, gdy niszczy się nasze relacje z innymi i z samymi sobą. Dlatego tak ważne jest, także w odniesieniu do choroby, aby cały Kościół skonfrontował się z ewangelicznym przykładem dobrego Samarytanina, aby stać się wartościowym „szpitalem polowym”: jego misja bowiem, zwłaszcza w okolicznościach historycznych, które przeżywamy, wyraża się w sprawowaniu opieki. Wszyscy jesteśmy delikatni i wrażliwi; wszyscy potrzebujemy tej współczującej uwagi, która potrafi się zatrzymać, zbliżyć, uzdrowić i podnieść. Sytuacja, w jakiej znajdują się chorzy jest więc apelem, który przerywa obojętność i spowalnia krok tych, którzy idą naprzód, jakby nie mieli siostr i braci.

Światowy Dzień Chorego nie wzywa bowiem jedynie do modlitwy i bliskości z cierpiącymi; ma również na celu uwrażliwienie Ludu Bożego, instytucji służby zdrowia i społeczeństwa obywatelskiego na nowy sposób wspólnego podążania naprzód. Przytoczone na początku prorectwo Ezechiela zawiera bardzo surowy osąd priorytetów tych, którzy sprawują nad ludźmi władzę ekonomiczną, kulturalną i wykonawczą: „Nakarmiliście się mlekiem, odzialisie się wełną, zabiliście tłuste zwierzęta, jednakże owiec nie paśliście. Słabej nie wzmacnialiście, o zdrowie chorej nie dbaliście, skałeczonej nie opatrywaliście, zabłąkanej nie sprowadziliście z powrotem, zagubionej nie odszukiwaliście, a z przemocą i z okrucieństwem obchodziliście się z nimi” (34,3-4). Słowo Boże

jest zawsze oświecające i aktualne. Nie tylko w oskarżaniu, ale także w tym, co proponuje. Zakończenie przypowieści o dobrym Samarytaninie sugeruje nam bowiem, w jaki sposób realizowanie braterstwa, zapoczątkowane przez spotkanie twarzą w twarz, może być poszerzone na zorganizowaną opiekę. Gospoda, karczmarz, pieniądze, obietnica wzajemnego informowania się o stanie chorego (por. Łk 10,34-35): to wszystko każe nam myśleć o posłudze kapłanów, pracy personelu służby zdrowia i opieki społecznej, zaangażowaniu członków rodzin i wolontariuszy, dzięki którym każdego dnia, w każdej części świata dobro przeciwstawia się złu.

Lata pandemii zwiększyły nasze poczucie wdzięczności wobec tych, którzy każdego dnia pracują na rzecz zdrowia i badań. Ale nie wystarczy wyjść z tak wielkiej zbiorowej tragedii poprzez uhonorowanie bohaterów. Covid-19 wystawił na próbę tę wielką sieć naszych umiejętności i solidarności oraz ukazał strukturalne ograniczenia istniejących systemów opieki społecznej. Wdzięczności musi zatem towarzyszyć aktywne poszukiwanie w każdym kraju strategii i środków, aby każdy człowiek miał zagwarantowany dostęp do opieki i podstawowe prawo do zdrowia.

„Miej o nim staranie” (Łk 10,35) – zaleca gospodarzowi Samarytanin. Jezus powtarza to także każdemu z nas, a na koniec napomina: „Idź, i ty czyn podobnie!”. Jak podkreśliłem we *Fratelli tutti*, „przypowieść ta ukazuje nam, przy pomocy jakich inicjatyw można odbudować wspólnotę, poczynawszy od mężczyzn i kobiet, którzy utożsamiają się z kruchością innych, którzy nie pozwalają na budowanie społeczeństwa wykluczenia, ale stają się bliźniemi, podnosząc upadłych i przywracając ich społeczeństwu, aby dobro było wspólne” (n. 67). Istotnie „zostaliśmy stworzeni do pełni, którą można osiągnąć tylko w miłości. Życ obojętnie w obliczu cierpienia, to nie jeden z możliwych wyborów” (n. 68).

Także 11 lutego 2023 r. patrzymy na sanktuarium w Lourdes jak na prorocstwo, lekcję powierzoną Kościołowi w sercu współczesności. Liczy się nie tylko to, co działa i nie tylko ten, kto produkuje. Osoby chore znajdują się w centrum Ludu Bożego, postępując razem z nim jako prorocstwo ludzkości, w której każdy jest cenny i nikogo nie wolno odrzucać.

Wstawiennictwu Maryi, Uzdrawieniu Chorych, zawierzam każdego z was, którzy jesteście chorzy; was, którzy opiekujecie się nimi w rodzinie, poprzez pracę, badania naukowe i wolontariat; was, którzy angażujecie się w nawiązywanie osobowych, kościelnych i obywatelskich więzi braterstwa. Wszystkim serdecznie przekazuję moje apostołskie błogosławieństwo.

Franciszek

Rzym, u św. Jana na Lateranie, 10 stycznia 2023 r.

Źródło: <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/sick/documents/20230110-giornata-malato.html>

3.

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA
NA 57. ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODKÓW
SPOŁECZNEGO PRZEKAZU 2023 ROKU

MÓWIĆ Z SERCEM

„PRAWDZIWIE W MIŁOŚCI” (Ef 4,15)

Drodzy Bracia i Siostry!

Po tym, jak w poprzednich latach rozważaliśmy czasowniki: „pójść i zobaczyć” oraz „słuchać” jako warunki dobrej komunikacji, w tym Orędziu na 57. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu chciałbym skupić się na „mówieniu z sercem”. To serce pobudziło nas do pójścia, zobaczenia i słuchania, i to serce skłania nas do otwartej i przyjaznej komunikacji. Po wprawieniu się w słuchaniu, które wymaga czekania i cierpliwości, a także rezygnacji z narzucania z góry naszego punktu widzenia, możemy wejść w dynamikę dialogu i dzielenia się, która cechuje właśnie serdeczne komunikowanie się. Kiedy wysłuchamy drugiego z czystym sercem, będziemy też mogli mówić, podążając za prawdą w miłości (por. Ef 4,15). Nie powinniśmy obawiać się głoszenia prawdy, nawet jeśli jest czasem niewygodna, ale czynienia tego bez miłości, bez

serca. Ponieważ „program chrześcijański – jak napisał Benedykt XVI – to «serce, które widzi»”¹. Serce, które swoim biciem wyjawia prawdę o naszym istnieniu, i z tego powodu należy go słuchać. Prowadzi to słuchającego do dostrojenia się do tej samej długości fali, tak iż jest w stanie poczuć we własnym sercu również bicie serca drugiego człowieka. Wtedy może dokonać się cud spotkania, który sprawia, że patrzymy na siebie ze współczuciem, przyjmując z szacunkiem wzajemne słabości, a nie osądzając na podstawie pogłosek i siejąc niezgodę oraz podziały.

Jezus przestrzega nas, że każde drzewo poznaje się po jego owocach (por. Łk 6,44): „Dobry człowiek z dobrego skarbcza swego serca wydobywa dobro, a zły człowiek ze złego skarbcza wydobywa zło. Bo z obfitości serca mówią jego usta” (w. 45). Dlatego, aby móc komunikować się prawdziwie w miłości, należy oczyścić swoje serce. Jedynie słuchając i mówiąc z czystym sercem, możemy zobaczyć więcej niż tylko to, co widać na zewnątrz i przezwyciężyć nieokreślony hałas, który także w sferze informacji utrudnia nam rozeznawanie w złożoności świata, w którym żyjemy. Wezwanie do mówienia z sercem stanowi radykalny wymóg w naszych czasach, tak bardzo skłonnych do obojętności i oburzenia, czasem nawet na podstawie dezinformacji, która fałszuje prawdę i nią manipuluje.

Serdeczne komunikowanie

Serdeczne komunikowanie oznacza, że ten, kto nas czyta lub słucha, potrafi dostrzec nasze uczestnictwo w radościach i lękach, w nadziejach oraz cierpieniach kobiet i mężczyzn naszych czasów. Kto mówi w ten sposób, miłuje drugiego człowieka, ponieważ zależy mu na nim i chroni jego wolność, nie naruszając jej. Styl ten możemy dostrzec u tajemniczego Wędrowca, który rozmawia z uczniami na drodze do Emaus po tragedii, która wydarzyła się na Golgocie. Zmartwychwstały Jezus przemawia do nich z sercem, z szacunkiem towarzysząc na drodze ich cierpienia, proponując, a nie narzucając się, z miłością otwierając ich umysły na zrozumienie najgłębszego sensu tego, co się stało. Rzeczywiście, mogą oni z radością wołać, że serca płonęły w ich piersiach, gdy On rozmawiał z nimi w drodze i wyjaśniał im Pisma (por. Łk 24,32).

W okresie historii naznaczonym polaryzacjami i przeciwieństwami – od których, niestety, nie jest wolna nawet wspólnota kościelna –

angażowanie się w komunikację „z otwartym sercem i otwartymi ramionami” nie dotyczy tylko specjalistów zajmujących się przekazywaniem informacji, ale jest obowiązkiem wszystkich. Wszyscy jesteśmy wezwani do poszukiwania oraz mówienia prawdy i do czynienia tego z miłością. Zwłaszcza my, chrześcijanie, jesteśmy nieustannie napominani, by powściągać swój język od złego (por. Ps 34,14), ponieważ – jak uczy Pismo Święte – językiem możemy wielbić Pana i przeklinać ludzi, stworzonych na podobieństwo Boże (por. Jk 3,9). Z naszych ust nie powinna wychodzić mowa szkodliwa, „lecz tylko budująca, zależnie od potrzeby, by wyświadczała dobro słuchającym” (Ef 4,29).

Czasami łagodna mowa robi wyłom nawet w najbardziej zatwardziałych sercach. Ślady tego znajdujemy także w literaturze. Myślę o tej pamiętnej stronie z rozdziału XXI Narzeczonych, kiedy Łucja mówi z sercem do Bezimiennego, aż w końcu, rozbrojony i nękany dobroczynnym kryzysem wewnętrznym, poddaje się on łagodnej sile miłości. Doświadczamy tego we współistnieniu społecznym, gdzie życzliwość nie jest tylko kwestią „etykiety”, ale prawdziwym antidotum na okrucieństwo, które niestety potrafi zatruwać serca i niszczyć relacje. Potrzebujemy tego w środkach masowego przekazu, aby komunikacja nie podsyciała rozgoryczenia, które irytuje, rodzi gniew i prowadzi do scysji, lecz pomagała ludziom w spokojnej refleksji, w rozszyfrowaniu, krytycznie i zawsze z szacunkiem, rzeczywistości, w której żyją.

Komunikacja z serca do serca:

„Wystarczy dobrze kochać, aby dobrze mówić”

Jednym z najbardziej świetlanych i po dziś dzień fascynujących przykładów „mówienia z sercem” jest św. Franciszek Salezy, doktor Kościoła, któremu niedawno poświęciłem list apostołski *Totum amoris est*, w czterechsetną rocznicę jego śmierci. Przy okazji tej ważnej rocznicy chciałbym przypomnieć inną, która przypada w tym, 2023 r. – stulecie ogłoszenia go patronem dziennikarzy katolickich przez Piusa XI w encyklice *Rerum omnium perturbationem*. Franciszek Salezy, błyskotliwy intelektualista, płodny pisarz, teolog o wielkiej głębi, był biskupem Genewy na początku XVII w., w trudnych latach, naznaczonych burzliwymi sporami z kalwinistami. Jego łagodna postawa, człowieczeństwo, gotowość do cierpliwego dialogu ze wszystkimi, a zwłaszcza z tymi,

którzy mu się sprzeciwiali, uczyniły go niezwykłym świadkiem miłosiernej miłości Boga. Można o nim powiedzieć, że „miła mowa przyciąga przyjaciół, a język uprzejmy – miłe słowa” (Syr 6,5). Co więcej, jedno z jego najstojniejszych stwierdzeń, „serce mówi do serca”, inspirowało pokolenia wiernych, w tym św. Jana Henryka Newmana, który wybrał je na swoje motto: *Cor ad cor loquitur*. Jednym z jego przekonani był, że „wystarczy dobrze kochać, aby dobrze mówić”. Pokazuje to, że według niego komunikacja nigdy nie powinna sprowadzać się do sztuczności, do – powiedzielibyśmy dziś – strategii marketingowej, ale winna być odzwierciedleniem duszy, widzialną powierzchnią niewidzialnej dla oczu istoty miłości. Dla św. Franciszka Salezego to właśnie „w sercu i poprzez serce dokonuje się ten subtelny i intensywny proces zjednoczenia, dzięki któremu człowiek rozpoznaje Boga”². „Kochając dobrze”, św. Franciszek potrafił porozumieć się z głuchoniemym Marcinem, stając się jego przyjacielem; dlatego jest wspominany również jako patron osób z zaburzeniami komunikacji.

Wychodząc właśnie od tego „kryterium miłości”, święty biskup Genewy przypomina nam, poprzez swoje pisma i świadectwo życia, że „jesteśmy tym, co przekazujemy”. Dziś, w czasach, kiedy, jak tego doświadczyliśmy w szczególności w *social network*, komunikacja jest często instrumentalizowana, aby świat widział nas takich, jacy chcielibyśmy być, a nie takich, jacy jesteśmy, ta lekcja jest przeciwna tendencjom. Św. Franciszek Salezy rozpowszechniał liczne kopie swoich pism we wspólnocie genewskiej. Ta „dziennikarska” intuicja przyniosła mu sławę, która szybko wykroczyła poza obręb jego diecezji i trwa nadal po nasze dni. Jego pisma – zauważył św. Paweł VI – powodują, że jest to lektura „w najwyższym stopniu przyjemna, pouczająca i inspirująca”³. Jeśli patrzymy dziś na panoramę komunikacji, czyż nie są to właśnie cechy, jakie powinny posiadać artykuł, reportaż, serwis radiowo-telewizyjny czy post na portalach społecznościowych? Oby osoby pracujące w dziedzinie przekazu inspirowały się tym świętym czułości, poszukując prawdy i opowiadając ją odważnie i z wolnością, a odrzucając pokusę używania wyrażen uderzających i agresywnych.

Mówienie z sercem na procesie synodalnym

Jak już miałem sposobność zaznaczyć, „również w Kościele istnieje wielka potrzeba słuchania i wysłuchiwania siebie nawzajem. Jest to najcenniejszy i najbardziej odradzający dar, jaki możemy sobie nawzajem ofiarować”⁴. Z wolnego od uprzedzeń, uważnego i chętnego słuchania rodzi się mowa zgodna ze stylem Bożym, karmiona bliskością, współczuciem i czułością. W Kościele pilnie potrzebna jest komunikacja, która rozpalalaby serca, która byłaby balsamem dla ran i oświeślała drogę braci i sióstr. Marzy mi się komunikacja kościelna, która potrafi się poddać prowadzeniu przez Ducha Świętego, uprzejma i zarazem profetyczna, która potrafi znajdować nowe formy i sposoby dla wspaniałego przekazu, który ma nieść w trzecie tysiąclecie. Komunikacja, która w centrum stawiałaby relację z Bogiem i z bliźnim, zwłaszcza tym najbardziej potrzebującym, i która umiałaby raczej rozpałać płomień wiary, niż chronić popioły autoreferencyjnej tożsamości. Komunikacja, której podstawą byłyby pokora w słuchaniu i parezja w mówieniu, która nigdy nie oddzielałaby prawdy od miłości.

Rozbrajanie nastrojów przez propagowanie mowy pokoju

„Język łagodny kruszy kości” – mówi Księga Przysłów (25,15). Mówienie z sercem jest dziś szczególnie potrzebne, aby promować kulturę pokoju tam, gdzie panuje wojna; żeby otwierać drogi, które umożliwiałyby dialog i pojednanie tam, gdzie srożą się nienawiść i wrogość. W dramatycznym kontekście globalnego konfliktu, który przeżywamy, pilnie trzeba wzmacniać komunikację pozbawioną wrogości. Konieczne jest przezwyciężenie „zwyczaju szybkiej dyskwalifikacji przeciwnika, poprzez przypisywanie mu upokarzających epitetów, zamiast podejmowania otwartego i pełnego szacunku dialogu”⁵. Potrzeba przekazicieli gotowych do dialogu, zaangażowanych w działanie na rzecz integralnego rozbrojenia i pracujących nad rozładowywaniem psychozy wojennej, która gnieździ się w naszych sercach, jak proroczko napominał św. Jan XXIII w encyklice *Pacem in terris*: „Prawdziwy pokój można budować tylko na wzajemnym zaufaniu” (por. n. 113). Zaufaniu, które wymaga głosicieli nie ukrywających się, ale śmiałych i kreatywnych, gotowych podejmować ryzyko, aby znaleźć wspólny teren, na którym można się spotkać. Jak przed sześćdziesięciu laty, także teraz żyjemy w mrocznej

godzinie, kiedy ludzkość obawia się eskalacji wojennej, którą trzeba jak najszybciej powstrzymać, również na poziomie komunikacji. Budzi przerażenie, gdy słucha się, z jaką łatwością wypowiedane są słowa, nawołujące do niszczenia ludności i terytoriów. Słowa, które niestety często przeradzają się w działania wojenne o okrutnej przemocy. Dlatego właśnie należy odrzucić wszelką retorykę podżegającą do wojny, jak również wszelkiego rodzaju propagandę, która manipuluje prawdą, zniekształcając ją w celach ideologicznych. Należy natomiast promować na wszystkich szczeblach komunikację, która pomoże stworzyć warunki do zażegnania sporów między narodami.

Jako chrześcijanie wiemy, że to właśnie dzięki nawróceniu serca decyduje się los pokoju, bowiem wirus wojny pochodzi z wnętrza ludzkiego serca⁶. Z serca wypływają właściwe słowa, aby rozproszyć cienie świata zamkniętego i podzielonego i budować cywilizację lepszą niż ta, którą otrzymaliśmy. Tego wysiłku oczekuje się od każdego z nas, jednak w szczególności odwołuje się do poczucia odpowiedzialności osób pracujących w dziedzinie komunikacji, aby wykonywali swój zawód jako misję.

Oby Pan Jezus, czyste Słowo, płynące z serca Ojca, pomógł nam uczynić naszą komunikację wolną, czystą i serdeczną.

Oby Pan Jezus, Słowo, które stało się ciałem, pomógł nam wsłuchiwać się w bicie serc, abyśmy odkryli, że jesteśmy braćmi i siostrami i rozładowali dzielącą nas wrogość.

Oby Pan Jezus, Słowo prawdy i miłości, pomógł nam mówić prawdę w miłości, abyśmy się czuli stróżami jedni drugich.

Franciszek

Rzym, u św. Jana na Lateranie, 24 stycznia 2023 r., we wspomnienie św. Franciszka Salezego.

Przypisy

¹ Enc. *Deus caritas est*, 31.

² List apost. *Totum amoris est* (28 grudnia 2022 r.).

³ List apost. *Sabaudiae gemma*, w 400. rocznicę urodzin św. Franciszka Salezego, doktora Kościoła (29 stycznia 1967 r.).

⁴ Orędzie na 56. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu (24 stycznia 2022 r.).

⁵ Por. enc. *Fratelli tutti* (3 października 2020 r.), 201.

⁶ Por. Orędzie na 56. Światowy Dzień Pokoju (1 stycznia 2023 r.)

Źródło: <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/communications/documents/20230124-messaggio-comunicazioni-sociali.html>

4.

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA NA WIELKI POST 2023 ROKU

ASCEZA WIELKOPOSTNA, ITINERARIUM SYNODALNE

Drodzy bracia i siostry!

Ewangelie Mateusza, Marka i Łukasza zgodnie opisują wydarzenie przemienienia Jezusa. Widzimy w nim odpowiedź Pana na niezrozumienie, jakie okazali mu jego uczniowie. Nieco wcześniej bowiem doszło do poważnej kontrowersji między Nauczycielem a Szymonem Piotrem, który po wyznaniu wiary w Jezusa jako Chrystusa, Syna Bożego, odrzucił Jego zapowiedź męki i krzyża. Jezus stanowczo go upomniał: „Zejdź Mi z oczu, szatanie! Jesteś Mi zawadą, bo myślisz nie na sposób Boży, lecz na ludzki!” (Mt 16,23). A „po sześciu dniach Jezus wziął z sobą Piotra, Jakuba i brata jego Jana i zaprowadził ich na górę wysoką, osobno” (Mt 17,1).

Ewangelia o Przemienieniu Pańskim jest głoszona co roku w drugą niedzielę Wielkiego Postu. Rzeczywiście, w tym okresie liturgicznym Pan bierze nas ze sobą i prowadzi na miejsce odosobnione. Nawet jeśli nasze normalne obowiązki wymagają od nas pozostania w naszych zwykłych miejscach, przeżywając powszedniość często powtarzaną, a niekiedy nudną, to w okresie Wielkiego Postu jesteśmy zaproszeni do „wejścia na wysoką górę” razem z Jezusem, aby przeżyć wraz ze świętym ludem Bożym szczególne doświadczenie ascezy.

Asceza wielkopostna to usiłowanie, zawsze ożywiane łaską, do przezwyciężenia naszego braku wiary i oporów, żeby pójść za Jezusem drogą

krzyżową. Tego właśnie, czego potrzebowali Piotr i inni uczniowie. Aby pogłębić naszą znajomość Nauczyciela, by w pełni zrozumieć i przyjąć tajemnicę boskiego zbawienia, realizowanego w całkowitym darze z siebie z miłości, musimy dać się Jemu prowadzić na miejsca odosobnione i w górę, odrywając się od przeciętności i próżności. Trzeba wyruszyć w drogę, drogę wiodącą pod górę, wymagającą wysiłku, ofiarności i koncentracji, jak wyprawa w góry. Te wymagania są ważne także dla procesu synodalnego, w realizację którego zaangażowaliśmy się jako Kościół. Warto, abyśmy podjęli refleksję nad tym powiązaniem, jakie istnieje między ascezą wielkopostną a doświadczeniem synodalnym.

Na „rekolacje” na górze Tabor Jezus zabiera ze sobą trzech uczniów, wybranych, by byli świadkami wyjątkowego wydarzenia. Chce, aby to doświadczenie łaski nie było indywidualne, lecz wspólne, jak zresztą całe nasze życie wiary. Za Jezusem idzie się razem. I razem, jako Kościół pielgrzymujący w czasie, przeżywamy rok liturgiczny, a w nim Wielki Post, idąc z tymi, których Pan postawił obok nas jako współtowarzyszy podróży. Podobnie jak w przypadku wejścia Jezusa i uczniów na górę Tabor możemy powiedzieć, że nasza wielkopostna droga jest „synodalna”, ponieważ odbywamy ją razem na tej samej drodze, będąc uczniami jednego Nauczyciela. Wiemy bowiem, że On sam jest Drogą, a zatem – zarówno w drodze liturgicznej, jak i synodalnej – Kościół nie czyni nic innego, jak tylko coraz głębiej i pełniej wchodzi w tajemnicę Chrystusa Zbawiciela.

I dochodzimy do punktu kulminacyjnego. Ewangelia opowiada, że Jezus „przemienił się wobec nich: twarz Jego zajaśniała jak słońce, odzienie zaś stało się białe jak światło” (Mt 17,2). Tu jest „szczyt”, cel podróży. Po wejściu, przebywając z Jezusem na wysokiej górze, trzem uczniom zostaje dana łaska ujrzenia Go w Jego chwale, jaśniejącego nadprzyrodzonym światłem, które nie pochodziło z zewnątrz, ale promieniowało z Niego samego. Boskie piękno tej wizji było nieporównywalnie większe niż jakkolwiek trud, jaki uczniowie mogliby podjąć, wchodząc na Tabor. Podobnie jak w każdej trudnej górskiej wyprawie: w miarę wchodzenia trzeba skoncentrować spojrzenie na ścieżce, ale panorama, która otwiera się na końcu, zaskakuje i odpłaca swoim cudem. Także proces synodalny często wydaje się żmudny i chwilami możemy się zniechęcić. Ale to, co czeka nas na końcu, to niewątpliwie coś wspaniałego

i zaskakującego, co pomoże nam lepiej zrozumieć wolę Boga i naszą misję w służbie Jego królestwa.

Doświadczenie uczniów na górze Tabor zostaje dodatkowo ubogacone, gdy obok przemienionego Jezusa pojawiają się Mojżesz i Eliasz, uosabiając odpowiednio Prawo i Proroków (por. Mt 17,3). Nowość Chrystusa jest wypełnieniem Starego Przymierza i obietnic: jest nierozzerwalnie związana z dziejami relacji Boga ze swoim ludem i odsłania jej głęboki sens. Podobnie proces synodalny jest zakorzeniony w tradycji Kościoła, a jednocześnie otwarty na nowość. Tradycja jest źródłem inspiracji do poszukiwania nowych dróg, unikania przeciwstawnych pokus stagnacji i improwizowanego eksperymentowania.

Zarówno ascetyczna droga wielkopostna, jak i ta synodalna mają za cel przemianę, tak osobistą, jak i eklezjalną. Przemianę, która w obu przypadkach znajduje swój wzór w przemienieniu Jezusa i dokonuje się dzięki łasce Jego paschalnego misterium. Aby takie przemienienie mogło się w nas w tym roku dokonać, chciałbym zaproponować dwie „ścieżki”, którymi można pójść, by wejść razem z Jezusem i razem z Nim osiągnąć cel.

Pierwsza odnosi się do nakazu, jaki Bóg Ojciec kieruje do uczniów na górze Taborze, gdy ci kontemplują przemienionego Jezusa. Głos z obłoku mówi: „Jego słuchajcie” (Mt 17,5). Pierwsza wskazówka jest więc bardzo wyraźna: słuchać Jezusa. Wielki Post jest czasem łaski, na ile słuchamy Tego, który do nas mówi. A jak do nas przemawia? Przede wszystkim w słowie Bożym, które Kościół ofiarowuje nam w liturgii: nie pozwólmy, by padło ono w pustkę. Jeśli nie zawsze możemy uczestniczyć we Mszy Świętej, czytamy czytania biblijne dzień po dniu, także z pomocą Internetu. Oprócz Pisma Świętego Pan przemawia do nas w braciach i siostrach, zwłaszcza w obliczach i historiach tych, którzy potrzebują pomocy. Ale chciałbym też dodać inny aspekt, bardzo ważny w procesie synodalnym: słuchanie Chrystusa dokonuje się także przez słuchanie naszych braci i siostr w Kościele, przez to wzajemne słuchanie, które w niektórych fazach jest głównym celem, ale które zawsze pozostaje niezbędne w metodzie i stylu Kościoła synodalnego.

Słyszając głos Ojca, „uczniowie, upadli na twarz i bardzo się złękli. A Jezus zbliżył się do nich, dotknął ich i rzekł: «Wstańcie, nie lękajcie się!» Gdy podnieśli oczy, nikogo nie widzieli, tylko samego Jezusa”

(Mt 17,6-8). Oto drugie wskazanie na ten Wielki Post: nie chronić się w religijności składającej się z nadzwyczajnych wydarzeń, z sugestywnych doświadczeń, w obawie przed stawieniem czoła rzeczywistości z jej codziennymi zmaganiem, jej trudnościami i sprzecznościami. Światło, które Jezus ukazuje uczniom, jest przedsmakiem chwały paschalnej i ku niej trzeba zmierzać, idąc za „Nim samym”. Wielki Post jest ukierunkowany na Paschę: „rekolekcje” nie są celem samym w sobie, ale przygotowują nas do przeżywania męki i krzyża z wiarą, nadzieją i miłością, aby dotrzeć do zmartwychwstania. Także proces synodalny nie powinien nas łudzić, że dotarliśmy do celu, gdy Bóg daje nam łaskę niektórych mocnych doświadczeń komunii. Także i tam Pan powtarza nam: „Wstańcie i nie lękajcie się”. Zejdźmy na równinę i niech łaska, której doświadczyliśmy, podtrzymuje nas w byciu budowniczymi synodalności w zwyczajnym życiu naszych wspólnot.

Drodzy bracia i siostry, niech Duch Święty ożywia nas w tym Wielkim Poście w naszym wchodzeniu na górę z Jezusem, by doświadczyć Jego Boskiego blasku i w ten sposób, umocnieni w wierze, abyśmy mogli podążać drogą razem z nim, który jest chwałą swego ludu i światłem pogan.

Franciszek

Rzym, u św. Jana na Lateranie, 25 stycznia 2023 r., w święto Nawrócenia św. Pawła Apostoła.

Źródło: <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/lent/documents/20230125-messaggio-quaresima.html>

II. AKTA EPISKOPATU POLSKI

5.

LIST PRZEWODNICZĄCEGO
KOMISJI DS. INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO
I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO
NA DZIEŃ ŻYCIA KONSEKROWANEGO 2 LUTEGO 2023 ROKU

*WIERZĘ W KOŚCIÓŁ CHRYSZTUSOWY
KONSEKROWANI ŚWIADKAMI WIARY W KOŚCIELE
I W ŚWIECIE*

Bracia i Siostry w Chrystusie Panu! Święto Ofiarowania Pańskiego, potocznie zwane świętem Matki Bożej Gromnicznej, z ustanowienia św. Jana Pawła II jest Światowym Dniem Życia Konsekrowanego. W tym dniu dziękujemy szczególnie za dar wszystkich, którzy realizują swoje powołanie poprzez oddanie się Chrystusowi na Jego wyłączną własność. Życie według ślubowanych rad ewangelicznych: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa stanowi najbardziej radykalny wyraz naśladowania Jezusa Chrystusa. Wszystko to dokonuje się mocą wiary przeżywanej w Kościele, który jest Rodziną dzieci Bożych; jest naszym domem i naszą Matką.

Wyznawać wiarę w Kościół – tworzyć wspólnotę

Dzisiejsza liturgia słowa prowadzi nas do świątyni – domu Boga. Maryja wraz z Józefem przynoszą Jezusa do Jerozolimy, aby przedstawić Go Panu (Łk 2,22). Uczynili to zgodnie z Prawem Pańskim, według którego każde pierwotne dziecko płci męskiej będzie poświęcone Panu (Łk 2,23). Rozważanie tego ewangelicznego wydarzenia z życia Świętej Rodziny przypomina nam, że wiara, którą przeżywamy w codzienności,

aktualizuje się w świątyni. Jest ona miejscem doświadczenia wspólnoty ducha i przestrzeni budowania wzajemnych więzi z Bogiem i między sobą. W świątyni jest obecna prorokini Anna, służąca Bogu wiernie w postach i na modlitwie (por. Łk 2,37), oraz starzec Symeon, wyczekujący pociechy Izraela, który przyszedł tam za natchnieniem Ducha (por. Łk 2,25.26). Wczytując się uważnie w wersety tej ewangelicznej perykopy, nie sposób nie zauważyć, że wszyscy oni tworzą wspólnotę osób, których życie opiera się na słowie Bożym; wspólnotę wiary przeżywaną w postawie wierności i otwartą na natchnienia Ducha Świętego.

Te trzy elementy wspólnoty wiary: słowo, wierność i otwartość na Ducha Świętego, stanowią istotny element życia każdej osoby konsekrowanej. Wyznawać wiarę w Kościół Chrystusowy to przede wszystkim rozważać słowo Boże, wiernie trwać na modlitwie i być otwartym na to, co Duch Święty chce nam powiedzieć – szczególnie poprzez nauczanie Kościoła.

Mając to wszystko na uwadze, dokument *Rozpocząć na nowo od Chrystusa* przypomina nam, że życie konsekrowane, w swym ciągłym następowaniu po sobie i utrwalaniu się coraz to nowych form, jest już samo w sobie wymownym wyrazem obecności Pana, prawie czymś w rodzaju Ewangelii otwierającej się w ciągu wieków. Staje się ono rzeczywiście jakby historyczną kontynuacją szczególnej obecności zmarłychwstałego Pana (RdCH 2).

W obecnej sytuacji, gdy wartość życia wspólnotowego w wymiarze rodzinnym, społecznym i międzynarodowym doświadcza wielu podziałów i dramatów, osoby konsekrowane stają się promotorami duchowości komunii, której źródłem jest wiara w Jezusa Chrystusa (por. VC 51). Ta wiara rodzi nadzieję, która nie pozwala zatrzymać się w postawie bierności czy zniechęcenia, lecz podnosi wzrok ku górze, skąd nadchodzi pomoc – pomoc od Pana, który stworzył niebo i ziemię (Ps 121).

żyć wiarą na co dzień – Chrystusowy styl życia

Rodzice Jezusa, gdy wypełnili wszystko według Prawa Pańskiego, wrócili do Galilei, do swego miasta – Nazaretu. Dziecię zaś rosło i nabrało mocy, napełniając się mądrością, a łaska Boża spoczywała na Nim (Łk 2, 32). Wypełnienie Prawa zawartego w słowie Bożym stanowi podstawę także i naszej wiary. Nie wystarczy mówić: Panie, Panie, lecz

potrzeba słowo zamieniać w czyn – wiara bez uczynków jest martwa (por. Jk 2,14-26). Mamy świadomość, że w dzisiejszej rzeczywistości coraz więcej osób przyjmuje jedynie deklaracyjny sposób przeżywania swojej wiary. Stąd też niezwykle ważne jest świadectwo wiary realizowanej w codzienności, które ściśle wiąże się z słuchaniem i wypełnianiem słowa Bożego.

Osoby konsekrowane towarzyszą nam poprzez swoją obecność. Obecność miłosierną, pełną zatroskania, ale także przez obecność milczącą przepelnioną modlitwą w intencjach Kościoła i świata. W minionym roku byliśmy świadkami beatyfikacji 10 siostr męczenniczek elżbietańskich – s. M. Jahn Paschalis i dziewięciu Jej Towarzystek. Ich świadectwo wiary staje się dla współczesnej kultury powierzchowności zaproszeniem, by nie zatrzymywać się na tym, co zewnętrzne i przemijające. Trwając wiernie przy powierzonych im opiece osobach oraz broniąc swojej i ich godności, przyjęły krzyż cierpienia i wzgardy, stając się dla nas wzorem odkrywania prawdziwej Miłości. Oddając życie Chrystusowi i za Chrystusa, są dziś dla nas wzorem miłości wiernej do końca. I choć – jak pisze autor biblijnej Księgi Mądrości – zdało się oczom głupich, że pomarli, zejście ich poczytano za nieszczęście i odejście od nas za unicestwienie, oni trwają w pokoju. Choć nawet w ludzkim rozumieniu doznali kaźni, nadzieja ich pełna jest nieśmiertelności (Mdr 3,2-4).

Chrytusowy styl życia, oparty na nieustannym poszukiwaniu i odkrywaniu woli Bożej, sprawia, że osoby konsekrowane otwierają się nieustannie na działanie Ducha Świętego. Stąd też jesteśmy świadkami nowych dzieł apostoelskich, które są odpowiedzią na współczesne znaki czasu: biedę materialną i duchową, hedonistyczną kulturę ciała, wykpiwanie pobożności i religijności, fałszywe zasady moralne oraz powszechne podważanie autorytetów.

Odpowiedzią osób konsekrowanych na taką rzeczywistość jest przede wszystkim postawa wierności wobec Boga i człowieka. Konsekrowani podejmują swoją posługę w imieniu Kościoła pośród ludzi ubogich, chorych i cierpiących, zarówno fizycznie, jak i duchowo. Towarzyszą świadectwem życia w kształtowaniu postaw życiowych naszych dzieci i młodzieży. Są obecni w życiu wielu małżeństw i rodzin. Ponadto wszechstronna działalność misyjna sprawia, że wezwanie Chrystusa do

nieustannej ewangelizacji jest obecne w świadomości każdej wspólnoty zakonnej.

Dzielić się wiarą z innymi – świadkowie miłości

W dzisiejszym pierwszym czytaniu z Księgi proroka Malachiasza czytamy: Oto Ja wyślę anioła mego, aby przygotował drogę przede mną, a potem nagle przybędzie do swej świątyni Pan, którego Wy oczekujecie, i Anioł Przymierza, którego pragniecie (Ml 3,1). W tych słowach Bóg zapowiada swoje ostateczne przyjście i czasy, które bezpośrednio poprzedzą Jego przybycie. Czasy te – jak słyszymy – będą poprzedzone działalnością anioła, który ma przygotować drogę dla Pana. Wiemy, że czasy ostateczne trwają od dokonania przez Chrystusa dzieła Odkupienia. Żyjemy zatem w czasach ostatecznych. Czekamy jako Kościół – wspólnota wiary na powtórne Jego przyjście. To przyjście będzie ostateczne i definitywne. W tym czasie Bóg nie zostawia swego ludu. Nadal na różne sposoby przemawia do nas, by nas przygotować na spotkanie z Nim samym. W tym kontekście spoglądamy na życie konsekrowane. Jest ono bowiem zapowiedzią tego, co nastąpi w wieczności. Siostry i bracia trwający w życiu konsekrowanym, wpatrzeni w Pana, przypominają nam, że nie mamy tutaj trwałego miasta (Hbr 13,14), nasza bowiem ojczyzna jest w niebie (Flp 3, 20). Historia nasza zmierza ku nowemu niebu i nowej ziemi (Ap 21,1), gdzie Bóg otrze z naszych oczu wszelką łzę, a śmierci odtąd już nie będzie (por. Ap 21,4).

Osoby konsekrowane dzieląc się bezinteresownie miłością, przypominają nam, że nasze życie jest pielgrzymką. I w tej pielgrzymce ważne jest tylko to, ile pozostawimy dobra w sercu drugiego człowieka. Pod koniec życia – jak pisał św. Jan od Krzyża – będziemy sądzeni z miłości. Na drugą stronę życia zabierzemy ze sobą tylko miłość. Ważne, byśmy tę miłość tu, na ziemi, poznawali, zachowywali i wypełniali każdą chwilą swego istnienia.

Zakończenie

Drodzy Bracia i Siostry, osoby konsekrowane zasługują na wdzięczność ze strony całej wspólnoty kościelnej. Oddani życiu kontemplacyjnemu, siostry zakonne i zakonnicy zaangażowani w dzieła apostołskie, członkowie instytutów świeckich i stowarzyszeń życia apostołskiego,

pustelnicy, dziewice i wdowy konsekrowane – świadczą o miłości do Chrystusa, idąc drogą proponowaną przez Ewangelię. Dziękujemy dziś za dar ich życia, powołania, a nade wszystko dar wiary w Kościół Chrystusowy. Prośmy też o nowe i wierne powołania do wszystkich form życia konsekrowanego.

† Jacek Kiciński CMF
Przewodniczący
Komisji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego
i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego KEP

6.

APEL PRZEWODNICZĄCEGO KEP O MODLITWĘ
ZA OFIARY TRZĘSIENIA ZIEMI W TURCJI I SYRII

Wobec ogromu cierpienia, jakie spowodowało trzęsienie ziemi na terenie Turcji i Syrii, apeluję do wszystkich biskupów, księży, osób życia konsekrowanego i wiernych świeckich w Polsce o modlitwę za ofiary i poszkodowanych w tym kataklizmie.

Proszę również, aby w najbliższą niedzielę na wszystkich Mszach świętych odprawianych w Polsce, dołączono do modlitwy wiernych specjalne wezwanie w tejsze intencji.

Niech dobry Bóg ma w swojej opiece wszystkie ofiary tej tragedii. Niech zmarłych obdarzy życiem wiecznym, a tym, którzy ocaleli, da nadzieję i duchowe umocnienie.

† Stanisław Gądecki
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 7 lutego 2023 r.

7.

SŁOWO DELEGATA KEP DS. OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY
PRZED DNIEM MODLITWY I POKUTY
ZA GRZECH WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO
(24 LUTEGO 2023 ROKU)

TWÓRZMY WSPÓLNOTĘ ZE ZRANIONYMI!

Krzywda, której doświadczyły osoby zranione wykorzystaniem seksualnym, dotyka wielu aspektów ich życia. Działania sprawców wpływają na ich poczucie własnej wartości i godności, a nadszarpnięte zaufanie do drugiego człowieka utrudnia budowanie relacji z innymi. Cień tej krzywdy dotyka także przestrzeni wiary. Pojawiające się pytania – gdzie był wtedy Bóg? dlaczego nie uchronił mnie przed tym dramatem? czemu mimo błagania w modlitwie, by ten dramat się skończył, on nadal trwał? – są znakiem osamotnienia w tym cierpieniu. Dramat wykorzystania zakrywa przed skrzywdzonymi oblicze Boga pełnego miłości. Jakże trudno sercu przepelnionemu bólem uwierzyć, że Bóg jest po jego stronie i że można liczyć na towarzyszenie i wsparcie wspólnoty Kościoła.

W odpowiedzi na apel papieża Franciszka, Kościół w Polsce przeżywa co roku Dzień Modlitwy i Pokuty za grzech i przestępstwo wykorzystania seksualnego. Zachęcam wszystkich do włączenia się w modlitwę w pierwszy piątek Wielkiego Postu – 24 lutego br. – m.in. poprzez nabożeństwo drogi krzyżowej z przygotowanymi na ten dzień rozważaniami. Niczym św. Weronika ocierająca umęczone Oblicze Chrystusa otrzymajmy chustą modlitwy i pokuty cierpiące twarze naszych sióstr i braci, których życie naznaczone jest dramatem wykorzystania. Pomocne materiały duszpasterskie znajdują się na stronie wspolnotazezranionymi.pl.

Wielkodusznie odpowiedzmy też na zachętę Ojca Świętego Franciszka, który na marzec tego roku wyznaczył intencję modlitewną za skrzywdzonych. Brzmi ona: „Módlmy się za tych, którzy cierpią z powodu zła zadanego im przez członków wspólnot kościelnych, aby w tym samym Kościele znaleźli konkretną odpowiedź na swój ból i cierpienie”. Naszą odpowiedzią niech będzie modlitwa, towarzyszenie i wrażliwość

okazana osobom skrzywdzonym wykorzystaniem seksualnym. Twórzmy wspólnotę ze Zranionymi!

† Wojciech Polak
Arcybiskup Metropolita Gnieźnieński, Prymas Polski
Delegat KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży

8.

LIST BISKUPÓW POLSKICH DO KAPŁANÓW
NA WIELKI CZWARTEK 2023 ROKU

NA PASCHALNEJ DRODZE KOŚCIOŁA

Drodzy Bracia Prezbiterzy!

Jak co roku wchodzimy w tajemnicę Paschy, z której narodził się Kościół. To dobra okazja, by z wdzięcznością, ale i gotowością do nawrócenia przyrzeć się drodze naszego powołania i posługi, niezależnie od ilości lat kapłańskiego doświadczenia.

Podobnie jak pierwsi uczniowie Jezusa rozpoznaliśmy kiedyś Jego wezwanie i poszliśmy za Nim. Staraliśmy się słuchać Jego nauczania, towarzyszyć Mu, gdy uzdrawiał, wypędzał złe duchy, przygotowywał wspólnotę do przeżycia swej męki i zmartwychwstania. Deklarowaliśmy hojnie gotowość do wydania życia za Niego i za wspólnotę Kościoła, do której nas posłał. I podobnie jak w początkach głoszenia Ewangelii pierwsze doświadczenia bycia posłanym w Jego imię dawało doświadczenie mocy tego posłannictwa, a zarazem radości z bycia uczestnikiem zbawczego Bożego działania (por. Łk 10,17: „nawet złe duchy nam się poddają”).

Warto zauważyć, że Jezus ukierunkowywał entuzjazm uczniów na relację z sobą i z Ojcem. „Cieszcie się, że wasze imiona zapisane są w niebie” (Łk 10,20). To ważna lekcja. Powodzenie w posłudze jakkolwiek przynosi radość z bycia uczestnikiem i naocznym świadkiem dziejącego się przy naszym udziale Bożego działania, niesie jednocześnie ryzyko pokładania ufności w swoich możliwościach albo gorączkowego

poszukiwania efektywnych metod głoszenia i gromadzenia wspólnoty – aż po kult sukcesów duszpasterskich.

Oczekiwanie niedzieli

Uroczysty wjazd do Jerozolimy w towarzystwie entuzjastycznych tłumów mógł budzić w uczniach nadzieję, że oto zbliża się moment pełnego nadejścia królestwa, które Jezus głosił. Niektórzy już szykowali się, żeby zająć odpowiednie miejsca jako przybocznicy Jezusa – Króla. Do rozpoznawalnego i popularnego Mistrza łatwo jest się przyznawać. Być w uprzywilejowanym gronie Jego najbliższych uczniów to prestiż, który zapowiada nadchodzące zaszczyty i profity. Ogarnięci falą entuzjazmu mimo uszu puszczali zapowiedzi męki, wezwania do szukania ostatniego miejsca, przestrogi przed pychą.

Czy czasem nie możemy się w tamtych doświadczeniach przejrzeć jak w lustrze? Zobaczyć samych siebie: młodszych, pełnych zapału i żądnych sukcesów, lekceważących przestrogi przed trudnościami?

Bliskość i osamotnienie czwartku

Tymczasem uczniowie zostają przez Jezusa zaproszeni do uczestnictwa – zamiast w triumfie, którego oczekiwali – w misterium Jego Paschy. Dokonuje się to stopniowo. Podczas Ostatniej Wieczerzy, jak podają nam ewangelicści Mateusz, Marek i Łukasz, Jezus daje uczniom do spożycia swoje Ciało i Krew, które mają być „wydane” za nich. Jan natomiast opisuje scenę obmycia uczniom nóg. Jezus poleca uczniom, by ten gest wykonywali wobec siebie nawzajem. W nim – jak w ikonie – streszcza się istota Jezusowego testamentu: „To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali tak jak Ja was umiłowałem. [...] Już was nie nazywam sługami, bo sługa nie wie, co czyni pan Jego, ale nazwałem was przyjaciółmi” (J 15,12.14-15). Wszystkie te trzy momenty: gest obmycia nóg, ustanowienie Eucharystii oraz deklaracja Jezusowej przyjaźni, którą poświęca „śmiercią za przyjaciół swoich”, zarazem objawiają naturę wspólnoty, której Jezus pragnie, oraz są kolejnym etapem jej kształtowania. W ogniu Paschy ma wytopić się Kościół, Chrystusowe Ciało, wydane za grzechy ludzi.

W czasie Ostatniej Wieczerzy Jezus usiłuje uświadomić uczniom, gdzie jest punkt wyjścia dla ich misji i skąd płynie siła do jej realizacji.

Bez Eucharystii, gotowości do uniżonej służby w braterskiej wspólnotcie oraz przyjaźni z Nim nie zrealizują posłannictwa, rozminą się z tym, do czego zostali wezwani. Nie da się wiarygodnie głosić Ewangelii i gromadzić w imię Jezusa wspólnoty Kościoła bez gotowości do wydania życia na wzór Mistrza. I nie chodzi przecież o abstrakcyjne deklaracje, ale o codzienną gotowość do rozdawania życia poprzez uważną troskę o siostry i braci, nawet za cenę upokorzenia. W ewangeljach nie padają słowa o Kościele jako Jezusowym Ciele, w którym członki mają troszczyć się o siebie nawzajem. Zawdzięczamy je św. Pawłowi. Ale czyż obraz ten nie jest znakomitą ilustracją tego, do czego Jezus wezwał uczniów tamtej nocy?

Takie rozumienie Kościoła, jeśli nie dryfuje w stronę pustych deklaracji, prowadzi do świadomości, jak bardzo potrzebujemy tego, by między sobą być braterską wspólnotą gotową służyć sobie wsparciem, dzielić się wiarą, braterskim upomnieniem i zrozumieniem w słabości. Wspólnota Kościoła, a przez to i wspólnota prezbiterium, o tyle jest dobrym miejscem, w którym chce się być, o ile stanowi sieć rzeczywistych relacji budowanych z wrażliwością na nie swoje tylko potrzeby. Jezus usiłuje nam uświadomić, jak bardzo potrzebujemy siebie nawzajem, by móc kochać i być dla tych, którym mamy służyć we wspólnocie Kościoła. I jak bardzo potrzebujemy Jego samego. Ustanowił Eucharystię, by karmić lud swoim własnym życiem. By uzupełniać to, czego brakuje naszym wypalającym się siłom. Wszyscy członkowie Chrystusowego Ciała jednakowo potrzebują karmić się Nim, bo w codzienności, niezależnie od powołania w Kościele, prędzej czy później doświadczą swojej słabości i grzeszności. Doświadczą, że nie starcza własnych sił, by kochać tak, jak Chrystus polecił.

Mimo, a może i na przekór temu, że uczniowie wciąż nie są w stanie oderwać się od własnych wizji królestwa, Jezus w czasie Ostatniej Wieczerzy mówi im, kim dla Niego są. Nazywa ich „przyjaciółmi”, czyli tymi, z którymi chce być w bliskiej zażyłości. Wie o nich wszystko, nie jak śledczy przeprowadzający wnikliwe dochodzenie, ale właśnie jak przyjaciel współodczuwający radość, ale też ból i bezradność. „Już was nie nazywam sługami”: On jest przy nich przede wszystkim ze względu na nich samych, a nie na ich posługę. Nie muszą niczego robić, aby zasłużyć na miłość i bliskość Mistrza. Uniżenie się Pana do ich nóg ma

to dobitnie wyrazić. To niełatwe w istocie zaproszenie, by przyjmować Jego miłość bez próby zasługiwania na nią. By dać Mu się kochać mimo świadomości własnej nieadekwatności. Z całą swoją biedą – nawet jeśli pierwszym odruchem jest Piotrowy protest jeszcze nieuleczonej dumy: „nigdy nie będziesz mi nóg umywać!”.

Jezus nie ofiaruje nam swojej przyjaźni naiwnie. On wie, jak i kiedy Go zdradzamy, nie łudzi się co do nas, ani nie wybrał nas ze względu na doskonałość naszego moralnego życia. Przecież w naszej niewierności wobec Jezusa zdarza nam się powtarzać postawę Judasza, gdy zapatrzeni jesteśmy w swoje wizje i usiłujemy sami zapanować nad biegiem wydarzeń, załatwiając jeszcze przy okazji jakieś własne interesy kosztem innych. Z kolei doświadczenie Piotra pokazuje, do czego doprowadza życie w lęku o siebie. Gdy naszym życiowym zabezpieczeniem jest cokolwiek czy ktokolwiek inny niż Jezus, wówczas z lęku wchodzimy w półprawdy, kłamstwa, a ostatecznie w zaprzeczenie tego, kim jest dla nas On i kim my sami jesteśmy („nie znam Go”, „Nie jestem Jego uczniem” por. Łk 22,54-62).

Każdemu, gdy zdarzy się zdrada, zaparcie się Jezusa, grozi pokusa hipokryzji podwójnego życia, rozpacz lub samopotępienia na wzór Judasza. Ucieczka od prawdy o popełnionym złu, brak radykalizmu w nazywaniu grzechu, gotowości do szczerej pokuty i uczciwego zadośćuczynienia, ostatecznie niesie za sobą beznadziejną samotność, spiralę kłamstwa oraz autodestrukcyjne zachowania. Na szczęście jest też droga Piotra: stanięcie w prawdzie, we łzach i zobaczenie przez nie Jego przebaczącego, miłosiernego spojrzenia. Tylko w takim spotkaniu głębokie rozczarowanie sobą może przerodzić się w pokorę i miłosierdzie dla siebie, a w konsekwencji też dla innych.

Po intensywnych przeżyciach Ostatniej Wieczerzy uczniowie nie są w stanie czuć z Jezusem w Ogrójcu. Wciąż nie przestawili się z triumfalnego nastroju Niedzieli Palmowej na to, co przeżywa Jezus. On zostaje sam. Najpierw na modlitwie z Ojcem, a potem wobec oprawców. Jednak paradoks nocy Wielkiego Czwartku polega na tym, że to uczniowie, po swojej ucieczce, mimo że są razem, traumatycznie przeżywają osamotnienie. Absolutnie nie spodziewali się tego, co się właśnie dzieje, zaślepieni własną wizją królestwa. Widzą, że dzieje się coś niedobrego z Mistrzem, z Tym, któremu, jak potrafili, tak zawierzyli. Tracą kontrolę

nad wydarzeniami. Wydaje się, że wszystko to, co do tej pory przeżyli, skończy się nieuniknioną klęską. Będzie nie tylko Jego, ale i ich porażką. Przez moment własne bezpieczeństwo staje się dla nich ważniejsze niż Jezusowa przyjaźń.

Kryzys piątku

Judasz zdradził. Piotr się zaparł. Reszta w popłochu uciekła w poszukiwaniu bezpiecznej kryjówki. Przy umierającym Jezusie jako jedynym z Dwunastu odnajduje się Jan, może zbyt młody na strach. Są tam natomiast Maryja i inne kobiety. Może nie uciekły, bo nie miały wygórowanych oczekiwań co do swego miejsca i roli w przyszłym królestwie, a po prostu zależało im na Jezusie?

Jak w doświadczeniu uczniów, tak w naszej posłudze i w osobistym naśladowaniu Jezusa mogą się zdarzyć momenty konfrontacji z grozą krzyża, klęski, porażki. Stojąca pod krzyżem wspólnota rodzącego się Kościoła – kobiety i Jan – podpowiadają nam, że przejście przez nie jest możliwe dzięki relacji. Bliskiej i bezinteresownej. Miłość, i to przeżywana we wspólnocie, pozwala pozostać pod krzyżem, towarzyszyć Jezusowi, cokolwiek się wydarzy. Przechodzić przez największe ciemności, lęki, sytuacje, które są dla nas doświadczeniami granicznymi w życiu i posłudze. To nie czas na dywagacje, złote rady, frustracje, rozczulanie się nad sobą czy szukanie pocieszenia gdziekolwiek indziej. Czasem trzeba po prostu pozostać pod krzyżem – z innymi, których tam nigdy nie brakuje.

Oniemienie soboty

Po śmierci pośpiesznie pogrzebanego Jezusa następuje szabat. Dzień, który zatrzymuje uczniów w miejscu. Pan umarł. Nie mogą nic zrobić. Kobiety czekają z namaszczeniem Jezusowego ciała. Nawet ewentualny powrót uczniów do życia sprzed przygody z Jezusem musi poczekać. Jedyna pociecha w tym, że w szabat raczej po nich nie przyjdą... Ten czas, gdy Jezus jest w grobie i w dodatku trwa szabat, nie pozwala tak łatwo uciec od smutku, rozczarowania i poczucia straty.

W liturgii w tym duchu przeżywamy ciszę Wielkiej Soboty, nieraz jeszcze pełną przedświątecznych godzin w konfesjonale – tak blisko ludzkich grzechów i tak blisko doświadczenia Bożego miłosierdzia.

Chyba nie ma lepszego czasu, by mierzyć się z tym, co trudne. Właśnie w dniu, w którym Pan już zstąpił do otchłani, by zatriumfować nad śmiercią, ale jeszcze się wydaje, że to śmierć i zło ma decydujący głos... W tym dniu każdy staje przed Bogiem z własnymi, osobistymi trudnościami. Ale jako pasterze Kościoła część z tych trudności przeżywamy, jeśli nawet nie wspólnie, to podobnie, bo wyznacza je kontekst naszej posługi.

Czego spodziewaliśmy się w czasie, który był w naszym życiu podobny do wjazdu uczniów do Jerozolimy? Co z tych oczekiwań się nie spełniło? Warto się zmierzyć z tymi pytaniami w czasie, gdy – także na skutek dramatycznej niewierności niektórych pasterzy i idącą za tym utratą instytucjonalnej wiarygodności – wspólnota Kościoła w Polsce na naszych oczach traci zdolność przekazywania wiary młodym. Orszaku idących z Jezusem nie witają już palmy i słane na drodze płaszcze. Zamiast „Hosanna” słychać często bolesne słowa odrzucenia i konfrontacji. Rozczarowanie Kościołem – zwłaszcza jego instytucjonalnym wymiarem – staje się doświadczeniem wielu. Także tych, którzy próbują wiernie żyć Ewangelią. Z całą tą sytuacją, z całym tym ciężarem wchodzimy w ciszę Wielkiej Soboty. Bez odpowiedzi. Bez gotowych rozwiązań. Tylko z nadzieją, którą niełatwo utrzymać żywą, na przekór śmierci.

Zaskoczenie niedzieli

Zmartwychwstanie Jezusa, centralne wydarzenie ludzkiej historii, zastało i zaskoczyło uczniów tracących nadzieję. Nie spodziewali się takiego obrotu sprawy, o czym najlepiej świadczy ich początkowe niedowierzanie i przestraszanie. Z zachowania opisanego przez ewangelistów widzimy, że ich nieporadność i dezorientacja zdają się być jeszcze większe, niż gdyby zmartwychwstanie się nie wydarzyło. Ze zmarłym Mistrzem wiadomo co zrobić – pochować, namaścić i wrócić do siebie. Właśnie zaczęli się z tym oswajać. Ale jak powinno wyglądać życie ucznia, którego Nauczyciel umarł i zmartwychwstał? Spotkania Żyjącego pokazują, że to On uczy ich tej nowej sytuacji. Daje też czas na przeżycie wątpliwości, konfuzji i niedowierzania. Ten proces bodaj najlepiej opisał św. Łukasz w opowiadaniu o dwóch uczniach udających się do Emaus. Zaaferowani wydarzeniami ostatnich dni, rozemocjonowani, nawet nie zauważyli Jezusa, który do nich dołączył. Gdyby nie Jego prowokujące

pytanie, które zmusiło ich do zatrzymania się i zrelacjonowania Mu wszystkiego co się wydarzyło i co przeżyli, pewnie dalej sami próbowaliby wszystko poukładać po swojemu. Ostatecznie, opowiadając Jezusowi, otworzyli się przed Nim i szczerze, z goryczą przyznali: „a myśmy się spodziewali” (por. Łk 24,21).

Warto dziś, u progu Paschy, zapytać siebie, ile razy wobec porażki naszych wizji, zamiarów i planów w Kościele gorączkowo szukamy rozwiązań problemów sami, nie rozglądając się wpierw za Jezusem? Ile naszej frustracji, ran i podziałów, gniewu i zniechęcenia wynika z tego, że mieliśmy w głowach swój własny projekt tego, jak koniecznie powinni się zachowywać nasi współbracia, parafianie czy przełożeni? To zresztą mógł być słuszny, godziwy, przemyślany plan czy pomysł. Tyle że na naszych oczach się rozsypał. „A myśmy się spodziewali”. Łatwo wtedy ześliznąć się w obwinianie siebie lub innych. Tymczasem sytuację może zmienić moment szczerego zwrócenia się do Żyjącego z całą goryczą zawiedzionych oczekiwań. Nigdzie poza Nim nie znajdziemy odpowiedniego wyjaśnienia.

Zauważmy, że dopiero gdy uczniowie idący do Emaus dochodzą do tego rodzaju szczerości, są w stanie przyjąć upomnienie i wyjaśnienie sytuacji z perspektywy Zmartwychwstałego. Dopóki rozwiązania i poradzenia sobie z traumą szukają tylko u siebie i między sobą, nie są w stanie wyjść ze swego rozgoryczenia. Potrzebują, żeby to Jezus ich poprowadził i wyjaśnił im Pisma. Jest to i dla nas ważna wskazówka, że z naszymi pytaniami, emocjami, kryzysowymi sytuacjami nie zostajemy sami, bez odpowiedzi czy prowadzenia. Jezus chce, żebyśmy się zatrzymali, szczerze wylali przed Nim serce i przyjęli Jego interpretację rzeczywistości, którą zostawił nam w swoim słowie.

Ucniowie zawrócili z drogi do Emaus. Wrócili do Jerozolimy, z której dopiero co uciekli w lęku przed prześladowaniem. Wrócili do wspólnoty, którą zawód i rozgoryczenie zaczęły rozpraszać. Dobra nowina o zmartwychwstaniu na nowo zgromadziła Kościół. Zaczął się proces wychodzenia z frustracji i lęku – aż po dzień Pięćdziesiątnicy, w którym dopełniła się Pascha Chrystusa. Oto Jego mistyczne Ciało – Kościół – dojrzało do tego, by zacząć przedłużać Jego obecność i działanie w świecie.

Bracia w Chrystusowym kapłaństwie! Po raz kolejny przyglądając się uczniom w ich paschalnym doświadczeniu, możemy dostrzec dostępną i dla nas drogę przejścia przez codzienne znużenie, porażki, lęk przed odrzuceniem czy ośmieszeniem, a czasem i przed staniem w prawdzie nie tylko w skrytości sumienia, ale także i przed współbraćmi w posłudze czy wspólnotą Kościoła. Nawet gdy jesteśmy przerażeni i zamknięci, moc Jego Ducha może nas otworzyć i napełnić odwagą do głoszenia dobrej Nowiny, że On prawdziwie jest Zbawicielem świata. Może dziś dobrze by było, żebyśmy tę dobrą nowinę ogłosili najpierw sobie samym i naszym braciom w posłudze, nierzadko przygniecionym jej ciężarem. Dlatego chcemy Wam dziś powiedzieć: Pan powstał z martwych, aby dać nam udział w swoim życiu. On żyje! Żyje w swoim Kościele, żyje we wspólnotach, które powierzyliśmy Waszej odpowiedzialności. Zwiastujemy Wam tę nowinę z wdzięcznością za to, że codziennie, wytrwale, na przekór własnej słabości i mimo zewnętrznych trudności usiłujecie wydać swoje życie za członki Kościoła. Dziękujemy, że dzielicie z nami odpowiedzialność za wspólnoty, w których dobra nowina trwa i może być głoszona ciągle od nowa, z ożywczą mocą.

Ufamy, że Duch chce nas doprowadzić do dojrzałości wiary i uczyć braterskiej, ewangelicznej wspólnoty, w której jest miejsce na świętość i heroizm, ale i na słabość i błędy. Wspólnoty wytrwale poszukującej prawdy – także o sobie, gotowej do brania odpowiedzialności za grzechy i błędy, do pokuty i prawdziwego pojednania. W okresie wielkanocnym liturgia pomaga nam towarzyszyć młodemu Kościołowi opisanemu w Dziejach Apostolskich. Zachwycamy się ich gorliwością, ale i wytrwaleścią w znoszeniu prześladowań. Jednocześnie św. Łukasz zaprasza nas do realizmu, pokazując, że nawet modląc się i gorliwa w głoszeniu wspólnota nie jest pozbawiona słabości czy nieporozumień.

Wierzmy, że Zmartwychwstały przygotował swoich uczniów i wyposażył Kościół we wszystko, co potrzebne, niezależnie od zmieniających się okoliczności i kulturowych kontekstów kolejnych wieków. Wierzmy, że wspólnota napełniona Jego Duchem, trwająca przy Jego słowie może prawdziwie doświadczać Jego obecności i miłości, zwłaszcza gdy gromadzi się na Eucharystii. Wierzmy, że to doświadczenie może wyprowadzać z każdej trudności, poczucia porażki czy lęku. Obyście mieli takie ożywcze doświadczenia jak najczęściej, ilekroć

posługujecie swoim wspólnotom, czy to przewodnicząc liturgii, czy to głosząc słowo, czy to służąc potrzebującym. Pan „nie zostawił nas sierotami”.

Został i zostanie z nami „przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (por. Mt 28,20).

Podpisali:
*Pasterze Kościoła w Polsce
zgrupowani na 394. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski*

Warszawa, 14 marca 2023 r.

9.

STANOWISKO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
WOBEK ATAKU NA OSOBĘ I WIZERUNEK
ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II

ŚWIĘTY JAN PAWEŁ WIELKI

W ostatnich dniach mamy do czynienia z bezprecedensowym atakiem na osobę i wizerunek św. Jana Pawła II. Dzieje się to w Ojczyźnie Papieża, który jak nikt inny rozsławił imię Polski na całym świecie. „Papież Jan Paweł II – pisał burmistrz Rzymu z okazji jego beatyfikacji – zostawił niezatarty znak na historii chrześcijaństwa oraz na historii narodów Europy i całego świata. Ojciec Święty Wojtyła stał się symbolem, przewodnikiem zarówno dla osób wierzących, jak i niewierzących. Był Papieżem, którego wkład okazał się decydujący dla obalenia komunizmu oraz tych wszystkich doktryn, które zmierzały do przekreślenia wszelkiej godności i wolności istoty ludzkiej. Liczne narody odnalazły w nim pokłady ogromnej siły, zdolnej do przekazywania piękna wiary i wartości z nią związanych”.

Papież Franciszek z okazji kanonizacji przypomniał, że Karol Wojtyła, zanim wyruszył, by przemierzać drogi świata, dorastał do służby Chrystusowi i Kościołowi w swojej Ojczyźnie, w Polsce. „Dziękuję

narodowi polskiemu i Kościołowi w Polsce za dar Jana Pawła II” – powiedział Franciszek i podkreślił, że Papież Polak nadal inspiruje nas poprzez słowa, pisma, gesty, styl posługi, cierpienie przeżywane z heroiczną nadzieją. „Inspiruje nas jego całkowite powierzenie się Chrystusowi, Odkupicielowi człowieka, i Matce Bożej”.

Św. Jan Paweł II to jeden z największych rodaków w naszych dziejach. Jest także ojcem naszej wolności. Szedł przed nami jak Mojżesz – wyprowadził z domu niewoli, przeprowadził przez Morze Czerwone i przypomniał nam tablice Bożych przykazań. Stał w szeregu wielkich proroków, potężnych w słowie i czynie. Wskazywał drogę, chronił przed niebezpieczeństwem, przestrzegał przed uwikłaniem w ciernie zła i grzechu. Brał nas na swoje ramiona i z miłością odnosił do Chrystusowej owczarni

Poeta i myśliciel cenił i kochał polską kulturę, historię i tradycję. Wielki i wymagający nauczyciel zatroskany był o dziedzictwo, któremu na imię Polska. On z tego dziedzictwa się wywodził, w nim się wychowywał i wzrastał, ono go ukształtowało. Był z tego dziedzictwa dumny i nie wstydził się tego wyznać przed światem. A jednocześnie był tego świata pierwszym obywatelem, szedł do wszystkich narodów. Okazywał szacunek dla każdej kultury, historii i tradycji. Apelowal o duchową jedność Europy, przypominał jej chrześcijańskie korzenie, z których wyrasta nasza kultura i cywilizacja.

Jego pielgrzymki do Ojczyzny były wielkimi rekolekcjami dla narodu, milowymi kamieniami naszej historii, tchnieniem Ducha Świętego w sumienia umęczonych i zdezorientowanych rodaków. Wypowiadał słowa mające sprawczą moc, zdolne pchnąć historię kraju i losy ludzi na nowe tory: „Niech zstąpi Duch Twój”, „Pokój Tobie Polsko, Ojczyzno moja!”, „Każdy powinien mieć swoje Westerplatte!”, „Nie lękajcie się być świętymi!”, „Miejcie wyobraźnię miłosierdzia!”.

Jego papieskie przepowiadanie, apostołskie wizyty, a także wysiłki dyplomatyczne przyczyniły się do wzrostu duchowego milionów ludzi na całym świecie. Dla nich Papież Polak był i pozostaje moralnym punktem odniesienia, nauczycielem wiary, a także orędownikiem w niebie.

Wobec podejmowanych ostatnio na szeroką skalę prób zdyskredytowania osoby i dzieła św. Jana Pawła II raz jeszcze apelujemy do wszystkich o uszanowanie pamięci jednego z najwybitniejszych naszych

rodaków. Przeprowadzony proces kanonizacyjny, a w tym, dogłębna, naukowa analiza historyczna, nie pozostawia wątpliwości odnośnie do świętości Jana Pawła II.

Czy pozwolimy odebrać sobie ten skarb na podstawie dziennikarskiego omówienia materiałów wytworzonych przez komunistyczną Służbę Bezpieczeństwa? Zostało ono dokonane z pominięciem warsztatu naukowego, w sposób stroniczy, często ahistoryczny, bez znajomości kontekstu, innych istniejących dokumentów, raportów czy opracowań. Materiały SB ukazują przede wszystkim skalę inwigilacji osoby kard. Karola Wojtyły. Nie możemy dopuścić do sytuacji, w której wstydić się i tłumaczyć musieliby ci, którzy sprzeciwiali się komunistycznej dyktaturze, a nie ci, którzy inwigilowali obywateli, pisali donosy, współpracowali z komunistycznym reżimem, prześladowali wierzących i łamali ludzkie sumienia.

Orzeczenie Kościoła o świętości człowieka nie jest wydawane na podstawie jego pojedynczych decyzji lub ich braku. Bierze się pod uwagę całość życia i działalności oraz zrodzone z nich owoce.

Jako papież, św. Jan Paweł II zaliczył krzywdę wyrządzaną dziecku w sferze seksualnej do najcięższych przestępstw. Zobowiązał wszystkie episkopaty świata do wprowadzenia szczegółowych norm postępowania w takich przypadkach. Wierni jego wskazaniom podejmujemy dzisiaj troskę o bezpieczeństwo młodych w strukturach kościelnych. Czujemy się zobowiązani, aby wszystkich zranionych przez ludzi Kościoła wysłuchać i przyjść im z konkretną pomocą.

Dziękujemy wszystkim, którzy z wielką odwagą i stanowczością bronią dobrego imienia św. Jana Pawła II. Apelujemy, aby nie wykorzystywać osoby Papieża Polaka do celów bieżącej polityki. Zachęcamy do modlitwy za wstawiennictwem św. Jana Pawła II za naszą wspólnotę kościelną i narodową. Nie pozwólmy odebrać sobie poczucia dumy i radości z przynależności do Chrystusowego Kościoła. Nie dajmy się podzielić, brońmy wspólnie naszych najcenniejszych wartości.

*Biskupi zebrani na 394. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski*

Warszawa, 14 marca 2023 r.

10.

DEKRET OGÓLNY KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
W SPRAWIE WYSTĘPOWANIA DUCHOWNYCH,
CZŁONKÓW INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO,
STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO
ORAZ NIEKTÓRYCH WIERNYCH ŚWIECKICH W MEDIACH

Podjmując zadanie uporządkowanego i owocnego przekazu orędzia ewangelicznego w środkach społecznego komunikowania oraz troszcząc się o rzetelny sposób informowania o życiu Kościoła katolickiego w Polsce i właściwą współpracę z dziennikarzami, Konferencja Episkopatu Polski, w dniu 11 października 2022 r., podczas 393. Zebrania Plenarnego w Kamieniu Śląskim, na podstawie kan. 455 Kodeksu Prawa Kanonicznego, w związku z art. 18 Statutu KEP, po uzyskaniu specjalnego zezwolenia Stolicy Apostolskiej z dnia 6 września 2021 r., określa podstawowe normy występowania w mediach osób duchownych, członków instytutów życia konsekrowanego oraz stowarzyszeń życia apostolskiego, zarówno męskich, jak i żeńskich, zwanych dalej osobami konsekrowanymi i członkami stowarzyszeń życia apostolskiego. Wskazane w Dekrecie zapisy dotyczą również występowania w mediach niektórych wiernych świeckich.

Niniejszy Dekret ogólny stanowi obligatoryjną normę uzupełniającą do kan. 831 § 2 KPK.

1. Jedynie wypowiedzi tych duchownych, osób konsekrowanych i członków stowarzyszeń życia apostolskiego, którzy działają z wyrażonego upoważnienia własnego przełożonego, zgodnie z kan. 831 § 1 i 832 KPK, można uznawać za stanowisko instytucji kościelnej, w imieniu której się wypowiadają.
2. Duchowni, osoby konsekrowane i członkowie stowarzyszeń życia apostolskiego zobowiązani są do wiernego przekazu nauki katolickiej zgodnej z doktryną głoszoną przez Urząd Nauczycielski Kościoła oraz respektowania wskazówek i decyzji Konferencji Episkopatu Polski, zgodnie z kan. 772 § 2 KPK.
3. Duchowni, osoby konsekrowane i członkowie stowarzyszeń życia apostolskiego wypowiadający się w mediach powinni cechować się wiernością nauce Ewangelii, rzetelną wiedzą, odpowiednimi kom-

petencjami, roztropnością i odpowiedzialnością za wypowiedziane słowo, troską i umiłowaniem prawdy, szacunkiem wobec innych i szczerym poszukiwaniem wspólnego dobra, aby Kościół mógł skutecznie sprawować swoją funkcję (zob. kan. 822 § 3 KPK).

4. Wypowiadając się w mediach, duchowni, osoby konsekrowane i członkowie stowarzyszeń życia apostołskiego powinni pamiętać, że są powołani do głoszenia nauki Chrystusa, a nie własnych opinii i poglądów, zwłaszcza takich, które mogą powodować zamęt, zgorzniecie, wprowadzać podziały lub wywoływać negatywne emocje oraz do tego, by wiara i obyczaje wiernych nie doznały uszczerbku (zob. kan. 823 § 1 KPK).
5. W działalności medialnej duchownych, osób konsekrowanych i członków stowarzyszeń życia apostołskiego należy bezwzględnie przestrzegać przepisów kościelnych (zob. kan. 822-832 KPK) i państwowych, zwłaszcza w zakresie ochrony osób małoletnich, ochrony wizerunku, publikowania zdjęć osób trzecich, ochrony danych osobowych oraz praw autorskich i praw pokrewnych.
6. Na podjęcie przez duchownego, osobę konsekrowaną lub członka stowarzyszenia życia apostołskiego współpracy z redakcją prasową, rozgłośnią radiową, stacją telewizyjną lub portalem internetowym oraz na powtarzające się wystąpienia w mediach, wymagana jest zgoda własnego ordynariusza lub własnego wyższego przełożonego, analogicznie do tego, co stanowią kan. 831 § 2 i 832 KPK.
7. Duchowny, osoba konsekrowana i członek stowarzyszenia życia apostołskiego ponosi osobistą odpowiedzialność moralną i prawną za wszelkie własne publikacje i działania podejmowane przez siebie w mediach.
8. Pomimo że obecność duchownych, osób konsekrowanych i członków stowarzyszeń życia apostołskiego w mediach, zwłaszcza społecznościowych, jest często ich prywatną aktywnością, to jednak zawsze postrzegani są oni jako przedstawiciele Kościoła. Ich obecność w przestrzeni medialnej nie może służyć do prowadzenia działalności przeciwko Bogu, Ewangelii, jedności wspólnoty Kościoła, własnym przełożonym, a także każdej innej osobie. Stąd też, zgodnie z kan. 831 § 1 KPK, nie mogą oni angażować się w akcje i projekty

- medialne, które przeciwstawiają się wierze i moralności katolickiej, a w szczególności takie, które naruszają godność człowieka.
9. W środkach społecznego komunikowania duchowni oraz zakonnicy i siostry zakonne powinni występować w stroju duchownym lub zakonnym używanym w Polsce, właściwym ich przynależności diecezjalnej lub zakonnej. Obowiązek ten dotyczy również członków tych instytutów świeckich i stowarzyszeń życia apostołskiego, których normy ustanowiły noszenie stroju duchownego jako obowiązkowy.
  10. Działalność duchownych, osób konsekrowanych i członków stowarzyszeń życia apostołskiego w mediach ma przede wszystkim cel ewangelizacyjny, informacyjny i formacyjny oraz nieprzynoszący szkody wierze i obyczajom wiernych (zob. kan. 823 § 1 KPK). Powinna ona służyć organizowaniu życia wspólnotowego, sakramentalnego, parafialnego i katechetycznego oraz komunikacji międzyludzkiej.
  11. Za administrację strony internetowej i profilu instytucji kościelnej w mediach społecznościowych odpowiedzialny jest jej przełożony albo osoba przez niego upoważniona.
  12. Profile i konta w mediach społecznościowych powinny jednoznacznie wskazywać, że należą one do duchownego, osoby konsekrowanej lub członka stowarzyszenia życia apostołskiego np. przez umieszczenie właściwego określenia w nazwie konta, fotografii w stroju duchownym lub zakonnym w tzw. zdjęciu profilowym czy wyraźnej informacji w opisie konta.
  13. Ze względu na możliwość dostępu osób trzecich do treści rozmów prowadzonych za pośrednictwem mediów w ramach kierownictwa lub poradnictwa duchownego należy, przy tego typu działalności, zachować szczególną roztropność i ostrożność. Nie jest możliwe sprawowanie sakramentu pokuty i pojednania za pośrednictwem mediów, w tym przez telefon lub Internet (por. kan. 960 KPK i dotyczące tych kwestii Normy Penitencjarii Apostolskiej).
  14. Msze święte mogą być transmitowane wyłącznie „na żywo” i nie mogą być retransmitowane. Po zakończeniu bezpośredniej transmisji Mszy św. osoba odpowiedzialna za emisję ma obowiązek dopilnowania, aby jej ewentualny zapis nie był powszechnie dostępny.

- Dopuszcza się udostępnienie tylko fragmentu celebracji (np. homilii).
15. W przypadku poważnego naruszenia powyższych przepisów ordynariusz własny lub własny wyższy przełożony, na którym spoczywa odpowiedzialność czuwania nad tym, by wiara i obyczaje nie doznały uszczerbku (kan. 823 § 1 KPK), ma obowiązek wydać stosowne polecenia, wprowadzić konieczne ograniczenia, a w uzasadnionych przypadkach wymierzyć przewidziane prawem sankcje, w tym sankcje karne (zob. kan. 1368 § 1, 1373, 1378 § 1 KPK).
  16. Należy pamiętać, że wszyscy wierni, a więc nie tylko duchowni, osoby konsekrowane i członkowie Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, ale i osoby świeckie (zob. kan. 225 KPK), mają obowiązek głoszenia Bożego orędzia zbawienia. Szczególną przestrzenią realizacji tegoż obowiązku są środki społecznego komunikowania. Stąd też, zgodnie z kan. 212 § 1 KPK, przepisy z pkt 1-5 oraz pkt 15 niniejszego Dekretu stosuje się również do osób świeckich, które sprawują urzędy kościoła lub pełnią funkcje reprezentacyjne w instytucjach kanonicznie uznanych za „kościelne” lub stowarzyszeniach i fundacjach z uznaniem kanonicznym.
  17. Z chwilą wejścia w życie niniejszego Dekretu ogólnego tracą moc *Normy Konferencji Episkopatu Polski dotyczące występowania duchownych i osób zakonnych oraz przekazywania nauki chrześcijańskiej w audycjach radiowych i telewizyjnych z 11-12 czerwca 2004 r.*
  18. Datę promulgacji oraz wejścia w życie niniejszego Dekretu ogólnego określi przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski w dekreście promulgacyjnym, po uzyskaniu *recognitio* Stolicy Apostolskiej.

† Stanisław Gądecki
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący
Konferencji Episkopatu Polski

† Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

Źródło: „Akta Konferencji Episkopatu Polski” nr 35/2023

11.
DEKRET PROMULGACJI

Warszawa, 30 marca 2023 r.
SEP – D/2-16

Konferencja Episkopatu Polski, w dniu 11 października 2022 r., podczas 393. Zebrania Plenarnego w Kamieniu Śląskim, na podstawie kan. 455 Kodeksu Prawa Kanonicznego, w związku z art. 18. Statutu KEP, po uzyskaniu specjalnego zezwolenia Stolicy Apostolskiej z dnia 6 września 2021 r., uchwaliła *Dekret ogólny w sprawie występowania duchownych, członków instytutów życia konsekrowanego, stowarzyszeń życia apostołskiego oraz niektórych wiernych świeckich w mediach*.

W związku z udzieleniem przez Dykasterię ds. Biskupów dekretem z dnia 4 marca 2023 r. (Prot. N° 647/2021) *recognitio* dla ww. Dekretu ogólnego, niniejszym, zgodnie z kan. 455 § 3 Kodeksu Prawa Kanonicznego i n. 18 ww. Dekretu ogólnego, promulguję Dekret ogólny Konferencji Episkopatu Polski *w sprawie występowania duchownych, członków instytutów życia konsekrowanego, stowarzyszeń życia apostołskiego oraz niektórych wiernych świeckich w mediach* z dnia 11 października 2022 r. i polecam zamieszczenie go w dniu dzisiejszym na oficjalnej stronie internetowej Konferencji Episkopatu Polski (www.episkopat.pl) w zakładce AKTA KEP, a następnie opublikowanie go również w „Aktach Konferencji Episkopatu Polski” nr 35/2023.

Jednocześnie ustalam, że Dekret ogólny Konferencji Episkopatu Polski *w sprawie występowania duchownych, członków instytutów życia konsekrowanego, stowarzyszeń życia apostołskiego oraz niektórych wiernych świeckich w mediach* wejdzie w życie w dniu 20 kwietnia 2023 r.

† Stanisław Gądecki
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

Z upoważnienia Sekretarza Generalnego KEP
ks. Jarosław Mrówczyński
Zastępca Sekretarza Generalnego KEP

III. AKTA BISKUPA LEGNICKIEGO

12.

ZAPROSZENIE NA OBCHODY ŚWIATOWEGO DNIA ŻYCIA KONSEKROWANEGO

Legnica, 16 stycznia 2023 r.

Drodzy Siostry i Bracia zakonnici!

Osoby Życia Konsekrowanego!

Zbliża się kolejny Światowy Dzień Życia Konsekrowanego, ustanowiony przez św. Jana Pawła II w 1997 roku. Tradycyjnie już jest on obchodzony 2 lutego, w Święto Ofiarowania Pańskiego.

Dlatego też pragnę serdecznie zaprosić wszystkie Osoby Życia Konsekrowanego posługujące w naszej diecezji do katedry legnickiej dnia 2 lutego 2023 roku na wspólne dziękczynienie za dar powołania zakonnego i za ofiarną posługę w naszej diecezjalnej wspólnoty.

Program spotkania jest następujący:

- godz. 11.30 – nabożeństwo przed Najświętszym Sakramentem – o. Zdzisław Tamioła OFMConv.
- godz. 12.00 – Eucharystia pod przewodnictwem biskupa legnickiego Andrzeja Siemieniewskiego.

Po zakończonej liturgii serdecznie zapraszamy na wspólną agapę do refektarza Domu Słowa (gmach Wyższego Seminarium Duchownego) w Legnicy.

*† Andrzej Siemieniewski
Biskup Legnicki*

13.

ZAPROSZENIE DO MODLITWY Z OKAZJI
TYGODNIA MODLITW O JEDNOŚĆ CHRZEŚCIJAN

Legnica, 16 stycznia 2023 r.

Drodzy Siostry i Bracia!

Tradycyjnie każdego roku w dniach od 18 do 25 stycznia przeżywamy Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan. Za każdym razem jest to wyzwanie dla wspólnoty Kościoła lokalnego, by wspólnie z innymi wyznawcami Chrystusa odkrywać na nowo podstawy budowania jedności chrześcijan. W bieżącym roku towarzyszy nam hasło: „Czyńcie dobro; szukajcie sprawiedliwości” (por. Iz 1,17). Jako chrześcijanie różnych wyznań jesteśmy w pierwszym rzędzie powołani do tego, by odkrywając światło Chrystusa Pana, podarowane nam w słowie Bożym, pójść za owym wezwaniem.

Dnia 22 stycznia br. o godz. 17.30 w katedrze legnickiej, z udziałem przedstawicieli chrześcijańskich Wspólnot kościelnych z terenu miasta i okolic Legnicy, będziemy modlić się niezapomnianie w intencji jedności chrześcijan.

Niech nasza wspólna modlitwa liturgią godzin będzie rozpoznawaniem światła Chrystusowego na drogach naszego życia oraz nieustannym odkrywaniem pokładów istniejącej boskiej jedności wspólnoty Kościoła Chrystusowego. Wszystkich wiernych legnickiego Kościoła zapraszam do wspólnej modlitwy i z serca błogosławię.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

14.

DEKRET O WYGAŚNIĘCIU KADENCJI CZŁONKÓW
RADY DS. EKONOMICZNYCH DIECEZJI LEGNICKIEJ

Legnica, 25 stycznia 2023 r.

L.dz. 107/2023

Niniejszym, na podstawie kan. 492 § 2 KPK, stwierdzam wygaśnięcie kadencji członków Rady ds. ekonomicznych diecezji legnickiej. Nową Radę powołuję odrębnym dekretem.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

Ks. Piotr Kruczyk
Notariusz Kurii

15.

DEKRET USTANAWIAJĄCY
RADĘ DS. EKONOMICZNYCH DIECEZJI LEGNICKIEJ

Legnica, 25 stycznia 2023 r.

L.dz. 114/2023

W trosce o właściwe zarządzanie dobrami doczesnymi oraz środkami materialnymi diecezji legnickie, na podstawie kan. 492 KPK, z dniem dzisiejszym powołuję Radę ds. ekonomicznych. Na członków Rady, na pięcioletnią kadencję, powołuję:

1. ks. Józefa Lisowskiego, który zgodnie z kan. 492 § 1 KPK, jako mój delegat, będzie przewodniczącym Rady,
2. ks. Damiana Jezierskiego,
3. ks. Krzysztofa krzyżanowskiego,
4. p. Annę Kuczyńską,
5. ks. Piotra Kutkiewicza,
6. ks. Mariusza Majewskiego,
7. ks. Leopolda Rzodkiewicza.

Zadania Rady przedstawia *Kodeks prawa kanonicznego* w księdze V *Dobra doczesne Kościoła*, a także w kan. 493 oraz zarządzenia biskupa diecezjalnego.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

Ks. Piotr Kruczyk
Notariusz Kurii

16.

DEKRET ZATWIERDZAJĄCY
INSTRUKCJĘ O PRZYGOTOWANIU DZIECI
W WIEKU KATECHIZACYJNYM (7-14 LAT)
DO SAKRAMENTU CHRZTU ŚWIĘTEGO

Legnica, 22 lutego 2023 r.
w Środę Popielcową
L.dz. 221/2023

Zgodnie z Regulaminem Centrum Katechumenatu Diecezji Legnickiej p. 6., z dniem 26 lutego 2023 r., w I Niedzielę Wielkiego Postu, zatwierdzam *Instrukcję o przygotowaniu dzieci w wieku katechizacyjnym (7-14 lat) do sakramentu chrztu świętego*. Tym samym w niżej wymienionych parafiach ustanawiam ośrodki formacji katechumenalnej dla dzieci w wieku 7-14 lat i ich rodziców bądź opiekunów:

- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Jeleniej Górze-Cieplicach,
- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Kamiennej Górze,
- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Legnicy,
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa i św. Jakuba w Lubaniu,
- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Polkowicach.

Na odpowiedzialnych za formację katechumenalną w wymienionych ośrodkach wyznaczam proboszczów tychże parafii.

Wszystkich odpowiedzialnych za wtajemniczenie chrześcijańskie powierzam Bożemu Miłosierdziu i polecam opiece Maryi Matki Kościoła.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

Ks. Józef Lisowski
Kanclerz Kurii

17.

INSTRUKCJA O PRZYGOTOWANIU DZIECI W WIEKU KATECHIZACYJNYM (7-14 LAT) DO SAKRAMENTU CHRZTU ŚWIĘTEGO

WSTĘP

Łaska wiary, której Bóg udziela na różnych etapach życia człowieka, zawsze raduje wspólnotę Kościoła. Dlatego ma ona wypracowaną drogę wtajemniczenia dla nieochrzczonych, będących w różnym wieku. Droga do wiary i chrztu nazywana jest od zarania chrześcijaństwa katechumenatem. Po długich wiekach historii mamy dziś w Kościele katechumenat dorosłych i katechumenat dzieci oraz tzw. katechumenat pochrzcielny dla osób ochrzczonych u początku ich życia. Nowi bracia i siostry są serdecznie przyjmowani do Kościoła, czy to jako niemowlęta, czy jako starsze dzieci, czy też jako dorośli. Udzielenie sakramentu chrztu świętego jest bowiem wydarzeniem ożywiającym całą wspólnotę wierzących w Jezusa Chrystusa.

Każdego roku, zwłaszcza w okresie bezpośredniego przygotowania do Pierwszej Komunii Świętej, zgłasza się do księży proboszczów pewna liczba osób, które proszą o chrzest dla swoich dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Udzielenie tego sakramentu wymaga przygotowania zarówno dziecka, jak i jego rodziców czy opiekunów. W diecezji legnickiej zasady tego przygotowania zostały określone na podstawie *Obrzędów*

chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych (dalej OCWD). Piąty rozdział tej księgi liturgicznej, wydanej przez Stolicę Apostolską, nosi tytuł *Obrzędy wtajemniczenia dzieci, które osiągnęły wiek katechizacyjny*. Są w tym dokumencie zawarte normy i procedury obowiązujące szafarzy sakramentów i wszystkich zainteresowanych.

1. USTANOWIENIE REJONOWYCH OŚRODKÓW KATECHUMENATU DZIECI

Zgodnie z założeniami przyjętymi przez Biskupa Legnickiego w dekrete powołującym Centrum Katechumenatu Diecezji Legnickiej i w regulaminie tegoż Centrum, w diecezji legnickiej zostały ustanowione następujące ośrodki formacji katechumenalnej dla dzieci w wieku 7-14 lat i ich rodziców bądź opiekunów:

- Jelenia Góra Cieplice – parafia św. Jana Chrzciciela
- Kamienna Góra – parafia św. Apostołów Piotra i Pawła
- Legnica – parafia św. Apostołów Piotra i Pawła (katedra)
- Lubań – parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa i św. Jakuba Apostoła
- Polkowice – parafia św. Michała Archanioła.

Odpowiedzialnymi za formację katechumenalną w wyznaczonych ośrodkach są proboszczowie tychże parafii.

2. WSKAZANIA OGÓLNE

- A. Wszyscy księża proboszczowie w diecezji mają obowiązek zatroszczyć się o to, żeby osoby zajmujące się w ich parafii przygotowaniem dzieci do Pierwszej Komunii Świętej jak najprędzej poprosiły rodziców o dostarczenie metryk chrztu tych dzieci, aby w porę zorientować się, które dziecko nie jest ochrzczone, i zapewnić odpowiedni czas na przygotowanie do chrztu.
- B. Dzieci poniżej 7. roku życia, które według rozeznania rodziców i proboszcza odznaczają się wystarczającym poziomem rozumowania i pragnieniem chrztu, można przygotowywać do przyjęcia tego sakramentu, kierując się normami V rozdziału OCWD i wytycznymi niniejszej Instrukcji. W takim przypadku formacja odbywa się w parafii zamieszkania.

- C. Kandydatów do chrztu powyżej 14. roku życia należy zgłaszać bezpośrednio do Centrum Katechumenatu Diecezji Legnickiej (zob. kan. 863 KPK). Otrzymają oni formację katechumenalną przewidzianą dla osób dorosłych.
- D. Sytuację osób z niepełnosprawnością umysłową należy rzetelnie rozeznaczyć, by określić faktyczny poziom ich świadomości religijnej i używania rozumu i wskazać odpowiednią drogę do chrztu.
- E. Zachęca się proboszczów i katechetów do towarzyszenia rodzicom i dziecku na wszystkich etapach przygotowania do chrztu, a w szczególności do uczestnictwa w obrzędach (zob. OCWD 310).

3. ETAPY PRZYGOTOWANIA DZIECI DO SAKRAMENTU CHRZTU ŚWIĘTEGO

A. ROZMOWA WSTĘPNA I ROZEZNANIE SYTUACJI

Gdy do księdza proboszcza zgłaszają się rodzice lub opiekunowie dziecka w wieku 7-14 lat, prosząc o chrzest, i samo dziecko o to zabiega, ksiądz proboszcz powinien poinformować ich o przedstawionych niżej warunkach i drodze przygotowania do tego sakramentu.

- a) Jeśli dziecko uczęszcza z rówieśnikami na katechezę, a jego rodzina może być dla niego środowiskiem wzrostu w wierze i chrześcijańskim postępowaniu, przygotowanie do chrztu dziecka i jego rodziców może trwać kilka miesięcy. Rodzice powinni rozpocząć swoją formację nie później niż na początku Adwentu, tak aby mogła się ona zakończyć przed Wielkim Postem, który jest czasem bezpośredniego przygotowania dziecka do chrztu (zob. OCWD 310).
- b) Jeśli dziecko uczęszcza z rówieśnikami na katechezę, ale życie rodziców dziecka jest wyraźnie sprzeczne z chrześcijańskimi zasadami, choć deklarują się jako wierzący i chcą, aby dziecko zostało ochrzczone, potrzebne jest głębsze zapoznanie się z uwarunkowaniami rodziny i motywacją przyjęcia chrztu przez dziecko. Ponieważ oprócz zgody rodziców na chrześcijańskie wtajemniczenie dziecko potrzebuje także ich pomocy we wzrastaniu w wierze i prowadzeniu chrześcijańskiego życia, może być potrzebny dłuższy okres przygotowania rodziców (zob. OCWD 307-308).

- c) Jeśli dziecko uczęszcza z rówieśnikami na katechezę i pragnie chrztu świętego, ale nie może liczyć na pomoc rodziców w formacji do wiary, choć rodzice wyrażają zgodę na jego chrzest, wówczas niezbędne jest, aby dziecku towarzyszyły inne bliskie osoby, ważne dla niego, będące gwarantami jego postępu na drodze do wiary i sakramentu. Osoby te, jako opiekunowie, będą uczestniczyć w katechezach i wprowadzać dziecko w chrześcijaństwo zamiast rodziców.
- d) Jeśli o chrzest ubiega się dziecko, które nie uczęszczało na katechezę z rówieśnikami, ale zostało poruszone łaską spotkania z Chrystusem i Kościołem, wówczas za zgodą rodziców ma przyłączyć się do grupy katechetycznej swoich rówieśników. W zależności od sytuacji w domu rodzice lub inne osoby bliskie dziecku, wyznaczone jako opiekunowie, otrzymają formację w wierze i uzdolnienie do przekazywania jej dziecku. Proces ten domaga się zazwyczaj kilku lat.
- e) Proboszcz nawiązuje w tej sprawie kontakt z katechetą dziecka, aby ten wspomógł formację katechumenalną swojego ucznia na poziomie katechezy szkolnej i zatroszczył się o właściwe podejście grupy do sytuacji nieochrzczonego jeszcze kolegi.

B. SKIEROWANIE DO OŚRODKA KATECHUMENATU DZIECI

Proboszcz powiadamia księdza odpowiedzialnego za formację katechumenalną dzieci w najbliższym ośrodku i kontaktuje z nim osoby zainteresowane tą formacją. Przekazuje mu również swoją opinię uzyskaną na podstawie rozmowy wstępnej, konsultacji z katechetą i ewentualnej wcześniejszej znajomości osób.

C. FORMACJA W REJONOWYM OŚRODKU KATECHUMENATU DZIECI

Kapłan odpowiedzialny za przygotowanie rodziców/opiekunów i dziecka pragnącego chrztu świętego bierze na siebie zadanie formowania ich poprzez katechezy i rozmowy. On także dokonuje rozeznania gotowości dziecka i rodziców/opiekunów do sakramentu chrztu. Kryterium rozeznawania stanowi pojawienie się konkretnych owoców wiary i znaków nawrócenia nie tylko ze strony dziecka, ale również jego rodziców/opiekunów. Drogę tej formacji wyznaczają następujące etapy:

a) *Rozpoczęcie formacji w ośrodku katechumenalnym*

Na pierwsze spotkanie w wyznaczonym terminie przyjeżdżają do ośrodka rodzice/opiekunowie razem z dziećmi, a jeśli to możliwe, także ich proboszczowie. Tam następuje zawiązanie wspólnoty, gdy jest większa liczba dzieci aspirujących do chrztu. Uczestnikom zostaje przedstawiona droga formacji do wiary i sakramentu. Rodzice/opiekunowie mają wyrazić swoją decyzję o wejściu na tę drogę. Pierwsze spotkanie powinno się odbyć po rozpoczęciu roku szkolnego, jednak nie później niż przed rozpoczęciem Adwentu.

b) *Prekatechumenat – okres formacji kerygmatycznej i katechetycznej*

- Rodzice/opiekunowie w uzgodnionych terminach przyjeżdżają do ośrodka na katechezę, głoszone na podstawie cyklu *Wierzysz, przyjmij chrzest*. Otrzymują zeszyt ze streszczeniami katechez i pytaniami do osobistych przemyśleń i rozmów. Po przyswojeniu sobie treści katechez przekazują je swoim dzieciom w sposób dostosowany do ich poziomu.
- Program zakłada minimum cztery katechezę. Są one na tyle bogate w treści, że każda może zostać podzielona na dwie lub trzy katechezę, według rozeznania księdza odpowiedzialnego za formację. Chodzi bowiem o rzeczywiste zrozumienie i przeżycie tajemnic wiary, a nie tylko o przerobienie określonego materiału.
- Głoszący katechezę dostosowuje treści do sytuacji rodzin dzieci, zwłaszcza ostatnią katechezę, dotyczącą liturgii sakramentu chrztu (zob. OCWD, rozdz. V, nry 343-360). Troszczy się też o to, żeby rodzice/opiekunowie powracali do treści katechez i rozmawiali o nich między sobą na podstawie przekazanych im pomocy. Zachęca do dzielenia się odkryciami i doświadczeniami na początku następnej katechezę.
- Rodzice/opiekunowie odpowiadają za wprowadzanie dzieci w wiarę w Jezusa Chrystusa. Po stwierdzeniu odpowiedniego przygotowania rodziców/opiekunów można więc przystąpić do przygotowania do chrztu ich dziecka.

c) *Spotkanie weryfikujące i przygotowanie obrzędu przyjęcia do katechumenatu*

Po zakończeniu cyklu katechez rodzice/opiekunowie przyjeżdżają razem z dziećmi do ośrodka katechumenalnego, by dzieci aspirujące do chrztu mogły wyrazić swoje pragnienie wiary i podzielić się owocami drogi, którą przeszły dzięki katechezom rodziców, a także katechezie szkolnej. Ksiądz odpowiedzialny za formację weryfikuje w ten sposób gotowość dzieci do bezpośrednich przygotowań do chrztu.

Druga część spotkania poświęcona jest przygotowaniu obrzędu przyjęcia dzieci do katechumenatu, czyli wprowadzenia ich do Kościoła.

d) *Obrzęd przyjęcia dzieci do katechumenatu*

Liturgiczny obrzęd przyjęcia do katechumenatu odbywa się w rejonowym ośrodku katechumenatu dzieci na początku Wielkiego Postu według norm określonych w OCWD 314-329. W obrzędzie uczestniczą, oprócz dziecka i rodziców/opiekunów, rodzice chrzestni i w miarę możliwości także proboszczowie i katecheci. Przyjęcie dziecka do katechumenatu zostaje udokumentowane wpisem do *Księgi katechumenów – dzieci w wieku katechizacyjnym*. Wpisani zostają także rodzice/opiekunowie i rodzice chrzestni. Każdy rejonowy ośrodek katechumenatu dzieci dysponuje taką księgą.

Po obrzędzie przyjęcia następuje katecheza przygotowująca dzieci i rodziców do kolejnego stopnia wtajemniczenia, jakim jest obrzęd pokutny zwany skrutynium.

e) *Obrzęd pokutny, czyli skrutynium*

Obrzęd pokutny sprawuje się ośrodkiem katechumenatu dzieci w okresie Wielkiego Postu, według norm OCWD 330-342. Nie należy tego obrzędu utożsamiać z wyznaniem grzechów. Skrutynium skupia się na tym, by dziecko miało doświadczenie własnej grzeszności i potrzeby zbawienia. Obrzęd zawiera egzorcyzm, czyli modlitwę Kościoła o uwolnienie dziecka z mocy złego ducha i nawyków myślenia według ducha tego świata. Według rozoznania księdza odpowiedzialnego za formację można przeprowadzić drugie skrutynium w kolejnym terminie (zob. OCWD 333).

Po obrzędzie pokutnym następuje katecheza bezpośrednio przygotowująca rodziców, rodziców chrzestnych i dzieci do liturgii chrzcielnej. Wskazane jest przeprowadzenie próby celebracji sakramentu z udziałem dzieci w tym miejscu, gdzie będzie udzielany chrzest. Chrzest święty może być poprzedzony obrzędami przekazania symbolu wiary i Modlitwy Pańskiej – według rozważania księdza odpowiedzialnego za formację (zob. OCWD 312).

D. LITURGIA CHRZTU ŚWIĘTEGO

Udzielenie sakramentu chrztu świętego następuje z zasady podczas Wigilii Paschalnej. Miejszem chrztu jest parafia, w której znajduje się ośrodek katechumenalny, bądź parafia miejsca zamieszkania dziecka – według uzgodnień rodziców dziecka z ich proboszczem. Liturgia przebiega według norm V rozdziału OCWD.

- a) Jeśli dziecko przyjmujące chrzest należy do grupy katechetycznej dzieci przygotowujących się do Pierwszej Komunii Świętej, wówczas razem z nimi będzie przystępować do tego sakramentu.
- b) Jeśli natomiast rówieśnicy dziecka przystąpili już do Komunii Świętej, wówczas nowo ochrzczone dziecko przyjmuje Pierwszą Komunię Świętą w czasie tej samej liturgii, podczas której udzielono mu chrztu (zob. OCWD 343-368).
- c) Dziecko zostaje zapisane w księdze chrzcielnej w parafii, w której przyjęło sakrament. Informację o udzieleniu sakramentu chrztu, i tym samym zakończeniu katechumenatu, należy także odnotować w rejonowej *Księdze katechumenów – dzieci w wieku katechizacyjnym*.

E. OKRES MISTAGOGII

Nowo ochrzczone dzieci wymagają okresu pogłębienia wiary, zwanego mistagogią (zob. OCWD 369).

- a) Dzieci, które przyjmą niedługo po chrzcie Pierwszą Komunię z rówieśnikami, będą przeżywały z nimi tzw. biały tydzień, który spełnia rolę mistagogii.
- b) Dla innych dzieci i ich rodziców należy zorganizować przynajmniej dwa spotkania mistagogiczne, podczas których powraca się do doświadczenia chrztu i wszystkich znaków towarzyszących. Istotne jest ukazanie dzieciom ich miejsca we wspólnocie parafialnej, np. przez wyróżnienie ich podczas liturgii. Należy też

przygotować dzieci do spowiedzi i umożliwić im pierwsze przeżycie tego sakramentu, najlepiej razem z rodzicami i innymi rówieśnikami. Zadanie to spoczywa na proboszczu parafii miejsca zamieszkania dziecka.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

Środa Popielcowa 2023 r.

18.

KOMUNIKAT O PRZYGOTOWANIU DO CHRZTU DZIECI W WIEKU 7-14 LAT I POWOŁANIU REJONOWYCH OŚRODKÓW KATECHUMENATU DZIECI

Pan Bóg udziela ludziom łaski wiary na różnych etapach życia i w różnym wieku. Wspólnota Kościoła zawsze z radością towarzyszy tym, którzy wyrażają wolę przyjęcia chrztu i włączenia się w zbawienną więź z Jezusem Chrystusem i braćmi w wierze. Droga do wiary i chrztu nazywana jest od zarania chrześcijaństwa katechumenatem.

Coraz częściej o chrzest zabiegają dzieci, które nie zostały ochrzczone w wieku niemowlęcym. Spotykają się one bowiem z rzeczywistością wiary i życia religijnego swoich rówieśników w szkole. Czasem też rodzice lub opiekunowie doświadczają swoistego przebudzenia w wierze i pragną chrztu dla swoich dzieci.

Każdego roku, zwłaszcza w okresie bezpośredniego przygotowania do Pierwszej Komunii Świętej, zgłasza się do księży proboszczów pewna liczba osób, które proszą o chrzest dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym.

Nowi bracia i siostry są serdecznie przyjmowani do Kościoła, czy to jako niemowlęta, czy jako starsze dzieci, czy jako dorośli. Udzielenie sakramentu chrztu świętego jest bowiem wydarzeniem radującym i ożywiającym całą wspólnotę wierzących w Jezusa Chrystusa. Przyjęcie chrztu wymaga jednak przygotowania zarówno dziecka, jak i jego rodziców lub opiekunów.

W diecezji legnickiej zasady tego przygotowania zostały określone na podstawie *Obrzędów chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych*. Piąty rozdział tej księgi liturgicznej, wydanej przez Stolicę Apostolską, nosi tytuł *Obrzędy wtajemniczenia dzieci, które osiągnęły wiek katechizacyjny*. Są w tym dokumencie zawarte normy i procedury obowiązujące szafarzy sakramentów i wszystkich zainteresowanych chrześcijańskim wtajemniczeniem.

Informuję, że z dniem dzisiejszym ustanowiłem w diecezji legnickiej pięć Rejonowych Ośrodków Katechumenatu Dzieci, gdzie będzie się odbywało przygotowanie do chrztu dzieci w wieku katechizacyjnym i ich rodziców. Są to: parafia katedralna Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Legnicy, parafia św. Michała Archanioła w Polkowicach, parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa i św. Jakuba Apostoła w Lubaniu, parafia św. Jana Chrzciciela w Jeleniej Górze-Cieplicach i parafia św. Apostołów Piotra i Pawła w Kamiennej Górze. Zatwierdziłem też instrukcję, która dokładnie wytycza drogę do chrztu dzieci w wieku 7-14 lat. Zobowiązuję księży proboszczów oraz wiernych do postępowania zgodnie z zasadami i procedurami opisanymi w tejże instrukcji. Jest ona umieszczona na oficjalnej stronie internetowej diecezji legnickiej: diecezja.legnica.pl/katechumenat.

Wraz z ustanowieniem Rejonowych Ośrodków Katechumenatu Dzieci kończą funkcjonowanie dotychczasowe ośrodki nieformalne, w których udzielano chrztu starszym dzieciom. Osoby zgłaszające do chrztu dzieci w wieku katechizacyjnym mają być kierowane przez księży proboszczów do najbliższej położonego ośrodka katechumenalnego i przygotowywane zgodnie z instrukcją, która dzisiaj wchodzi w życie.

Dzieci, które wraz z rodzicami za moją zgodą rozpoczęły już w tym roku szkolnym przygotowanie do chrztu w różnych parafiach, dokończą formację i otrzymają ten sakrament zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

Przypominam też, że osoby, które ukończyły 14. rok życia i pragną stać się chrześcijanami, idą drogą ustanowioną w Kościele dla osób dorosłych. Osoby takie należy kontaktować z Centrum Katechumenatu Diecezji Legnickiej, które ma siedzibę w Domu Słowa w Legnicy. Potrzebne informacje znajdują się na stronie internetowej naszej diecezji.

Z racji rozpoczęcia Wielkiego Postu – czterdziestodniowego przygotowania paschalnego – należy dziś podkreślić fakt istnienia w Kościele stanu katechumenów, czyli osób, które uwierzyły w Jezusa Chrystusa i należą do Kościoła jako ubiegający się o chrzest. Do stanu tego przynależą zarówno dorośli, jak i dzieci w wieku katechizacyjnym. O tych osobach – katechumenach – pamiętamy w modlitwie szczególnie w Wielkim Poście, ponieważ jest to dla nich okres bezpośredniego przygotowania do przyjęcia sakramentów chrześcijańskiego wtajemniczenia w Wielką Noc Zmartwychwstania Pańskiego. Trzeba też wiedzieć, że istnieje specjalny obrzęd wprowadzenia do katechumenatu tak dorosłych, jak i dzieci w wieku szkolnym, i że mamy księgi diecezjalne, w których ten fakt zostaje odnotowany.

Dla nas wszystkich, którzy otrzymaliśmy łaskę chrztu i życia w wierze w Jezusa Chrystusa, okres Wielkiego Postu jest drogą oświecenia i oczyszczenia, byśmy w Wielkanoc, podczas Wigilii Paschalnej mogli bardziej świadomi i doświadczeni odnowić przymierze chrzcielne. Obecność katechumenów we wspólnocie Kościoła bardzo nam pomaga w ciągłym odkrywaniu wielkości daru i mocy chrztu świętego

Na tę drogę wszystkim wam błogosławię.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

19.

KOMUNIKAT O MIANOWANIU BISKUPA POMOCNICZEGO DIECEZJI LEGNICKIEJ

Legnica, 4.03.2023 r.

Siostry i Bracia, Drodzy Diecezjanie!

Pragnę się podzielić z Wami radosną wiadomością, że Ojciec Święty Franciszek mianował biskupem pomocniczym diecezji legnickiej dotychczasowego proboszcza parafii pw. św. Jadwigi Śląskiej we Wrocławiu-Leśnicy ks. Piotra Wawrzynka i przydzielił Mu stolicę tytularną Rusuccuru.

Biskup Nominat urodził się w 1970 r. we Wrocławiu. Święcenia prezbiteratu przyjął w r. 1995 w archikatedrze wrocławskiej. Święcenia biskupie zostały zaplanowane na dzień 15 kwietnia tego roku w katedrze legnickiej.

Biskupa Nominata polecam opiece Matki Bożej Łaskawej, a wspólnotę Kościoła legnickiego proszę o modlitwę w Jego intencji.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

*MODLITWA W INTENCJI BISKUPA NOMINATA
PIOTRA WAWRZYŃKA*

Panie Jezu Chryste, który jesteś Najwyższym i Wiecznym Kapłanem, Ty powołujesz Pasterzy w Twoim Kościele. Dziękujemy Ci za powołanie Twojego Sługi, Księdza Piotra Wawrzyńka, na urząd biskupa pomocniczego w naszej diecezji. Prosimy, obdarz Go niezbędnymi łaskami, aby z chwilą święceń biskupich mógł w mocy Ducha Świętego rozpocząć i realizować pasterskie posługiwanie w Kościele legnickim.

Miłosierny Boże spraw także, aby Biskup Nominat Piotr, ożywiany Twoją łaską, z ojcowską troską wspierał wszystkich, którzy przynależą do Kościoła legnickiego, aby głosząc słowo Boże, prowadził każdego z nas do zbawienia; aby objawiał Twoje miłosierdzie wszystkim, których spotka: rodzinom i samotnym, chorym i potrzebującym pomocy, starszym oraz młodzieży i dzieciom; aby jako Następca Apostołów umacniał naszą wiarę, pomagał kroczyć drogą miłości i jedności, ukazując wszystkim nadzieję przyszłego zmartwychwstania.

Matki Boża Łaskawa – bądź Mu Matką i Nieustającą Pomocą!

Św. Józefie, Opiekunie Zbawiciela, Święci Apostołowie Piotrze i Pawle, św. Jadwigo Śląska wypraszaście Mu u Boga potrzebne łaski na nowej drodze życia i posługiwania w Kościele legnickim.

20.

ZAPROSZENIE NA ŚWIĘCENIA BISKUPIE
KS. PIOTRA WAWRZYŃKA

Umiłowani Diecezjanie!

W dniu 4 marca br. za pośrednictwem Nuncjatury Apostolskiej w Polsce otrzymaliśmy radosną informację, że papież Franciszek mianował ks. Piotra Wawrzyńka biskupem pomocniczym w diecezji legnickiej. Nowy biskup przybywa do nas z Wrocławia, aby głosić z mocą słowo Boże i umacniać nasz Kościół lokalny łaskami płynącymi z celebrowanych sakramentów. Po raz kolejny, tym razem w życiu Biskupa Nominata, ma się realizować to, co zostało przekazane przez św. Łukasza w Dziejach Apostolskich: „Duch Święty ustanowił was biskupami, abyście kierowali Kościołem Boga, który On nabył własną krwią” (Dz 20,28). Chociaż posługa, którą podejmuje każdy biskup, wiąże się z przewodzeniem wspólnoty wiary, to jednak – zgodnie ze słowami Pisma – jest nade wszystko ukazywaniem życia i słowem mocy Ewangelii Chrystusa: „Trzeba, aby jeden z tych, którzy towarzyszyli nam przez cały czas, kiedy Pan Jezus przebywał z nami, stał się razem z nami świadkiem Jego zmartwychwstania” (por. Dz 1,21-22).

Gdy jeszcze będziemy trwali w oktawie Wielkanocy, w sobotę 15 kwietnia 2023 r. o godz. 10.00 dzwony katedry legnickiej ogłoszą początek liturgii, podczas której ks. Piotr Wawrzynek otrzyma sakrę biskupią. Na tę uroczystość wszystkich serdecznie zapraszam. Nasz wielki Rodak – św. Jan Paweł II – adhortację apostolską o biskupie, słudze Ewangelii Jezusa Chrystusa, rozpoczął od wyznania: „Pasterze owczarni w wypełnianiu swojej posługi biskupiej są świadomi, że mogą liczyć na szczególną łaskę Bożą”. O taki dar modli się Kościół podczas liturgii święceń biskupich: „Ojcze, który znasz tajemnice serca, udziel Twemu słudze, wybranemu przez Ciebie do godności episkopatu, łaski, aby pasł Twoją świętą owczarnię bez zarzutu”. Bardzo proszę Was wszystkich: biskupi, prezbiterzy, diakoni, osoby konsekrowane, klerycy i wierni świeccy, a szczególnie proszę osoby doświadczone krzyżem cierpienia i samotności, włączcie się całym sercem, każdy na swój sposób, w wołanie do Boga o potrzebne łaski dla nowego biskupa pomocniczego. W tej szczególnej chwili w dziejach naszej diecezji zgromadźmy się

licznie w katedrze legnickiej. Niech nasza wspólnota wiary i modlitwy stanie się wyrazem jedności w Duchu, którego otrzymaliśmy od Chrystusa ukrzyżowanego i zmartwychwstałego.

W jedności wiary z serca błogosławię.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

21.
ZAPROSZENIE DO UDZIAŁU
W EUCHARYSTII DZIĘKCZYNNIEJ
ZA OSOBĘ ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II

Czcigodni Księża! Drodzy Diecezjanie!

Ojciec Święty Jan Paweł II bullą *Totus tuus Poloniae Populus* dnia 25 marca 1992 r. ustanowił diecezję legnicką.

Dnia 2 czerwca 1997 r. Papież przybył do Legnicy, gdzie celebrował uroczystą Mszę Świętą i dokonał koronacji obrazu Matki Bożej Łaskawej z Krzeszowa, a także nawiedził katedrę i umocnił diecezję apostołskim błogosławieństwem.

Stając u progu XXXI rocznicy ustanowienia diecezji legnickiej zachęcam wszystkich, by dzień 25 marca br. przeżyć w duchu dziękczynienia za osobę św. Jana Pawła II, naszego Wielkiego Rodaka.

Jako pasterz naszej wspólnoty zapraszam wszystkich Księży posługujących w Legnicy oraz wszystkich mieszkańców miasta do udziału w Eucharystii dziękczynnej, którą będę sprawował tego dnia o godz. 12.00 w katedrze legnickiej przy relikwiach św. Jana Pawła II.

Niech wspólne dziękczynienie pomaga nam w ewangelicznym kształtowaniu naszych serc podczas przygotowania do świąt paschalnych.

Z pasterskim błogosławieństwem.

† *Andrzej Siemieniowski*
Biskup Legnicki

IV. AKTA LEGNICKIEJ KURII BISKUPIEJ

22.

WSPOMNIENIE O ZMARŁYM KSIĘDZU Z DIECEZJI LEGNICKIEJ

Ks. Stanisław Mieszala (1936-2023)

30 marca 2023 r., w 87. roku życia i 61. roku kapłaństwa odszedł do Pana ks. Stanisław Mieszala, kanonik honorowy Legnickiej Kapituły Katedralnej.

Urodził się 10 października 1936 r. w Osieku (powiat Wieruszów). Święcenia prezbiteratu przyjął 5 listopada 1962 r. w Sycowie. Po święceniach kapłańskich jako wikariusz posługiwał w parafiach: pw. św. Katarzyny w Górze, pw. Świętych Erazma i Pankracego w Jeleniej Górze. Oddelegowany na studia katechetyczne na ATK w Warszawie oraz na KUL w Lublinie. W latach 1968-1987 pracował w Kurii Arcybiskupiej we Wrocławiu oraz był wykładowcą katechetyki w MWSD we Wrocławiu. Następnie został proboszczem w parafii pw. św. Katarzyny w Górze, a w latach 1988-1998 w parafii pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Wałbrzychu. W 1998 r. został mianowany kanonikiem honorowym Legnickiej Kapituły Katedralnej.

Uroczystości pogrzebowe zaplanowano następująco:
5 kwietnia 2023 r., kościół pw. Świętej Trójcy w Węglewicach (diecezja kaliska):

- godz. 12.00 – Msza św. pogrzebowa pod przewodnictwem ks. prałata Józefa Lisowskiego, kanclerza Legnickiej Kurii Biskupiej,
- po Eucharystii dalsza część ceremonii pogrzebowej na cmentarzu parafialnym w Węglewicach.

23.

ZAPROSZENIE DO WSPÓLNEJ MODLITWY
W DNIU MODLITWY I POKUTY
ZA GRZECH WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO

W imieniu Biskupa Legnickiego zapraszamy do podjęcia w piątek, 24 lutego 2023 r. modlitwy w intencji osób małoletnich, które w przeszłości zostały skrzywdzone seksualnie. Tegoroczny Dzień Modlitwy i Pokuty przebiega pod hasłem „Szukam, o Panie, Twojego oblicza”. Zapraszamy do udziału w pokutnej drodze krzyżowej w katedrze legnickiej o godz. 11.30 oraz w Eucharystii w intencji osób pokrzywdzonych, która będzie celebrowana o godz. 12.00.

Dzień modlitwy i pokuty za grzech wykorzystania seksualnego, ustanowiony w odpowiedzi na apel papieża Franciszka, obchodzony jest w Polsce decyzją Konferencji Episkopatu Polski w pierwszy piątek Wielkiego Postu. Ta duszpasterska inicjatywa stanowi jednocześnie pomoc do duchowego towarzyszenia osobom, które zostały zranione i zmagają się z bolesnymi konsekwencjami wyrządzonej krzywdy.

*Ks. Piotr Kot
Delegat Biskupa Legnickiego
ds. ochrony dzieci i młodzieży*

24.

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

Ks. Tomasz Aszurkiewicz – odwołany z urzędu proboszcza parafii pw. Przemienia Pańskiego w Białej i ustanowiony proboszczem parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Lubawce (2.03.2023, l.dz. 266/2023).

Ks. Radosław Ciesielski – zawieszony na urzędzie proboszcza parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Żarskiej Wsi na czas od 13 lutego do 1 kwietnia 2023 r. w związku z koniecznością podjęcia leczenia (11.02.2023, l.dz. 192/2023).

- Ks. Józef Czekalski** – odwołany z urzędu proboszcza parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Lubawce i przeniesiony w stan spoczynku (2.03.2023, l.dz. 265/2023).
- Ks. Dominik Jezierski** – powołany na członka Rady ds. ekonomicznych diecezji legnickiej na pięcioletnią kadencję (25.01.2023, l.dz. 116/2023).
- Ks. Mariusz Jeżewicz SDB** – mianowany wikariuszem parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Lubinie (21.02.2023, l.dz. 227/2023).
- Ks. Bogdan Klinkowski** – mianowany ojcem duchownym dekanatu Nowogrodziec na pięcioletnią kadencję (24.03.2023, l.dz. 187/2023).
- Ks. Janusz Krzyśków** – odwołany z funkcji rezydenta w parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Wojcieszowie i ustanowiony administratorem parafii pw. św. Marcina w Pomocnem (10.03.2023, l.dz. 312/2023).
- Ks. Mariusz Krzywda SDB** – odwołany z funkcji wikariusza parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Lubinie (21.02.2023, l.dz. 223/2023).
- Ks. Krzysztof Krzyżanowski** – powołany na członka Rady ds. ekonomicznych diecezji legnickiej na pięcioletnią kadencję (25.01.2023, l.dz. 117/2023).
- Ks. Piotr Kutkiewicz** – powołany na członka Rady ds. ekonomicznych diecezji legnickiej na pięcioletnią kadencję (25.01.2023, l.dz. 119/2023).
- Ks. Józef Lisowski** – powołany na członka Rady ds. ekonomicznych diecezji legnickiej na pięcioletnią kadencję i mianowany przewodniczącym tej Rady (25.01.2023, l.dz. 115/2023).
- Ks. Mariusz Majewski** – powołany na członka Rady ds. ekonomicznych diecezji legnickiej na pięcioletnią kadencję (25.01.2023, l.dz. 121/2023).
- Ks. Leopold Rzodkiewicz** – powołany na członka Rady ds. ekonomicznych diecezji legnickiej na pięcioletnią kadencję (25.01.2023, l.dz. 122/2023).
- Ks. Piotr Sikorski** – odwołany z urzędu proboszcza parafii pw. św. Marcina w Pomocnem (10.03.2023, l.dz. 313/2023).

Ks. Damian Skrzypek – odwołany z funkcji wikariusza parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Polkowicach i mianowany wikariuszem parafii pw. Świętych Erazma i Pankracego w Jeleniej Górze (17.03.2023, l.dz. 337/2023).

Ks. Andrzej Tarnowski – odwołany z funkcji wikariusza parafii pw. Nawiedzenia NMP w Karpaczu i ustanowiony administratorem parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Białej (2.03.2023, l.dz. 267/2023).

Ks. Maciej Wesołowski – mianowany administratorem parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Żarskiej Wsi (11.02.2023, l.dz. 193/2023).

25.

INFORMACJA O KARZE KOŚCIELNEJ

Kuria Diecezjalna Łowicka
L.dz. 505/2023

Łowicz, 20 marca 2023 r.

Kuria Diecezjalna Łowicka informuje, że Biskup Łowicki dekretem z dnia 6 marca 2023 r., l.dz. 462/2023, na mocy kan. 1371 § 1 KPK, nałożył na **ks. Tomasza Waleriana Matusiaka**, ur. 15 czerwca 1968 r. w Sochaczewie, wyśw. 25 maja 1994 r. w Łowiczu, karę suspensy zabraniającą wykonywania wszystkich aktów władzy święceń, władzy rządzenia, wykonywania uprawnień i zadań związanych z urzędem proboszcza, przepowiadania słowa Bożego oraz noszenia stroju duchownego.

Ks. Stanisław Plichta
Kanclerz Kurii

SPIS TREŚCI

I. AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

1. Orędzie Ojca Świętego Franciszka na Światowy Dzień Misyjny 2023 roku 3
2. Orędzie Ojca Świętego Franciszka na 31. Światowy Dzień Chorego 2023 roku 8
3. Orędzie Ojca Świętego Franciszka na 57. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu 2023 roku 12
4. Orędzie Ojca Świętego Franciszka na Wielki Post 2023 roku 18

II. AKTA EPISKOPATU POLSKI

5. List przewodniczącego Komisji ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego na Dzień Życia Konsekwowanego 2 lutego 2023 roku 23
6. Apel Przewodniczącego KEP o modlitwę za ofiary trzęsienia ziemi w Turcji i Syrii 27
7. Słowo delegata KEP ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży przed Dniem Modlitwy i Pokuty za grzech wykorzystania seksualnego (24 lutego 2023 roku) 28
8. List biskupów polskich do kapłanów na Wielki Czwartek 2023 roku 29
9. Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski wobec ataku na osobę i wizerunek Świętego Jana Pawła II 37
10. Dekret ogólny Konferencji Episkopatu Polski w sprawie występowania duchownych, członków instytutów życia konsekwowanego, stowarzyszeń życia apostolskiego oraz niektórych wiernych świeckich w mediach 40
11. Dekret promulgacji 44

III. AKTA BISKUPA LEGNICKIEGO

12. Zaproszenie na obchody Światowego Dnia Życia Konssekrowanego	45
13. Zaproszenie do modlitwy z okazji Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan	46
14. Dekret o wygaśnięciu kadencji członków Rady ds. ekonomicznych diecezji legnickiej	47
15. Dekret ustanawiający Radę ds. ekonomicznych diecezji legnickiej	47
16. Dekret zatwierdzający <i>Instrukcję o przygotowaniu dzieci w wieku katechizacyjnym (7-14 lat) do sakramentu chrztu świętego</i>	48
17. <i>Instrukcja o przygotowaniu dzieci w wieku katechizacyjnym (7-14 lat) do sakramentu chrztu świętego</i>	49
18. Komunikat o przygotowaniu do chrztu dzieci w wieku 7-14 lat i powołaniu Rejonowych Ośrodków Katechumenatu Dzieci	56
19. Komunikat o mianowaniu biskupa pomocniczego diecezji legnickiej	58
20. Zaproszenie na święcenia biskupie ks. Piotra Wawrzynka	60
21. Zaproszenie do udziału w Eucharystii dziękczynnej za osobę Świętego Jana Pawła II	61

IV. AKTA LEGNICKIEJ KURII BISKUPIEJ

22. Wspomnienie o zmarłym księdzu z diecezji legnickiej	63
23. Zaproszenie do wspólnej modlitwy w Dniu Modlitwy i Pokuty za grzech wykorzystania seksualnego	64
24. Zmiany wśród duchowieństwa	64
25. Informacja o karze kościelnej	66

Wydawca: Diecezja Legnicka, 59-220 Legnica, ul. Jana Pawła II nr 1, tel. 76 724 41 05

Redaktor: ks. Bogusław Drożdż

Redakcja techniczna: Anna Lichota

Mapka diecezji legnickiej: Maria Przystasz